

30452 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 12 వ తేది సోమవారము } NO. 36.
 సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థినామ సంవత్సర వైశాఖ మాస శుద్ధ త్రయోదశి గతం. } సంచిక 3౫

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమౌషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమాలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుదు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకొణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి పో,

8, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు. 109, ఫేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

Note

Salicylic Acid

Note

The best quality of this can be had of

Messrs. Parry & Co.,

Box 12. Madras.

For price & other particulars apply.

TRADE MARK

(1251) టెక్సోగమనకు కూరగాయలు
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎరికిని
తెలియదు. ఇతరులు లేదు. విచిత్రా
నున్న గు కనిపించితిమి కనిలేదు. రుచ్య
మైన మా మలయచందనము ఎలంపు
తెలుపు, వచ్చు అను మాడు విధముల
టెక్సోగమన మాడు పూటలలో ముద్దను. డబ్బీ 1-8 2-0-0
గంధర్వఫార్మసీ, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

కరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజిజ్ఞాస.

వయస్సులు నచ్చామను గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ
గంధర్వ :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
అన్నపూర్ణ చక్కని గ్రంథము. వెల ౫-0-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రవత్తికా కార్యాలయము
పోస్టు కార్డు 212, మదరాసు.

నర్యవృత్తిక విషసంబంధము.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్) 586

దుఃఖముతో వచ్చువారు కంటోనమెంట్ పోస్టుదురు.
గుణములేదని నుజువుచేయవలయును మా 100 ఇంచు.

ఇది ప్రతి వ్యక్తులనును దుండ
వలసిన గుణవృత్తికము. అన్ని
యూజున, వేయలైదులకే పో
త్రగాంచుడియున్నది. ఎన్ని దినము
జుంజునను నుండు గుణముమాటలు.
తెలుగు మాత్రమే కాక ఎలక,
బిడ్డ, పాము, బిడ్డ, మొదలగు
విషజంతువుల కాటంబును నుజు
గింపును. వెల పాకెట్ 1-8 0-8-0
పాకెట్ 0-8-0. 1 దశక పాకెట్
వెల 5-0-0. పోస్టుకేసులు.
డికేటర్ 2 పాకెట్లు రిప్పించుకొనువారికి పోస్టుకే ఇవ్వం.
వత్తులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నింపుబడును
ఇవ్వనామా:- ధనం ౫.౦౦ పెని,
1. కంకటికేసు ట్రేడ్ షిప్, పాపానకేసు పోస్టు, మదరాసు.

తల్లిని ప్రతిదినమును పూజింపుము !!!

"భారతమాత చిత్ర పటము"

ఈపటమునందు, లక్ష్మీ, సరస్వతి, గుర్గ, రూపమలొకటి
మై భారతమాతయొక్క స్వరూపమును చూపుచున్నామని
జననియొక్క నాలుగువూ స్త్రీలును, ఆస్తి, శ్రమ, భర్త,
మలకు ప్రపంచమున కొనుగడు, ప్రాంతవలసలయిన పరాక
మును బూనియున్నది. పటము 15x20 ఇంచులనుల వైశా
లొకంబులతో, మంచి కాగితముమీద నుద్రించబడినది. ధిత్తి
లో నుమాకే ప్రైవేట్ గుర్తించి బారీయమహాస్వయంతు 4 వేల
ప్రతు లయ్యుటచేసి, ఇక 2 వేల ప్రతులుమాత్రమే గలవు.
వీటిని ఏక మొత్తముగాగాని, 2వేలకు 100 ప్రతులకు తక్కు
నతేసుండాగాని కొని, గ్రామముల వెంట నమ్మకొనువారికి,
గులభ మైట్టియూ, పవిత్ర మైట్టియూ, మంచియొగ్గమైన వ్యా
పారము. అట్టివారికి బహుస్వల్ప ధరకీ ఇయ్యబడును. చిల్లరవెల
ప్రతి 1కి 8 అణాలు. పోస్టుఖర్చుకొనువారే ధరించవలెను.
తక్షణమే క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనలెను.

పింగళి వెంకయ్య, మచిలీపట్టణము.

పంటవైద్యము. 1564

డాక్టరు గిల్బర్ట్ బ్రదర్లు

12 కెన్నెల్ డ్రైవ్ లేన్, ఎల్బూరీ, మద్రాసు.

ఈ రక వైద్యము ఏకాగ్రము చేతనైన పండ్లకు వేరి
కేయలని యుండిన పెప్పిలేషన్ల పీకి చేయవలెను. బలహీన
మైన పండ్లకు బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంకలపం
డ్లకు బంగారుచేత మునుము, కల్లు శ్రోత్రోకట్టుట, ఇంకా
పంటసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతన కైవర్గా శ్రుతకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ ముండును కచ్చి
యన్నాము. పంటని తీయునప్పుడు నొప్పికి నే నీయుండును.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుట పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధముల అనుసరించుటవలననే కల
గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యవార్త
మును కలుగలేనీ కరీర సౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆ
యొర్యకృత్తిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇషాముగా
నీయబడును. పోస్టుచార్జియూ మే మే ధరించి పంపెద
ము. వెంటనే వ్రాయుకొనలెను. (219)

వైద్యశాస్త్ర ముగింకర్ గోవిందజీ,
ఆరంకవిగ్రహ కోవధాలయం, 167, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

హిందూసంఘసంస్కరణసభ

మే 11 తేదిన దాచేసల్లి గ్రామమునందు జరిగిన, గుంటూరునుండి హిందూ సంఘసంస్కరణసభ కార్యక్షేత్ర వహించిన చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాసము.

హిందూమహాశయలార!

అందఱకును నిలిచియున్నంతవరకు, పల్నాటి వీరుల యద్భుతచారిత్రిక విధియే గుంటును. అంతవరకును, అందఱుల కనుభవోత్తేజనము గలిగించుచునే యుండును. శ్రీలక్ష్మీకావ్యములలో నొకవలయు ననియు, జీవితకాఖలన్నిటియందును ఆయన ముఖ్యముగ రాజకీయకృత్యములందు ప్రభువులతో బాటు శ్రీలక్ష్మీ సమానస్వాతంత్ర్యములుండవలయు నని పాశ్చాత్యప్రభుత్వమునందలి యుద్ధము సందర్భన మాంధ్రమయి నది. కాని ఈ సమస్యను వైకృత్యముతో నెదుర్కొనుటకు, పాశ్చాత్యప్రభుత్వమునకు తెలుసుమనే యున్నది. ప్రభువులందఱును సంగ్రామమున పాల్గొనవలసినవగుటచే, ప్రభువులు గావించవలసిన విధులను శ్రీలక్ష్మీ సమానముతో పాశ్చాత్యప్రభుత్వము నెరవేర్చవలసివచ్చెను. శ్రీస్వాతంత్ర్య సమస్యను హైదరాబాద్ పంతులగారి వార్యమయ్యగారు. బ్రిటిషు జేకము, విధిలేక శ్రీలక్ష్మీకావ్యస్వాతంత్ర్య మియవలసినవైనను. కాని అందఱుప్రముఖు లింకను, జంతును విడువలేకయున్నారు. సందియముల బాటుబాటకున్నారు. మీ ప్రాచీనచరిత్రము నొకమారు సంస్కరింపుడు. నామకురాలు, సేనానామకములను వహించి, తన ఆత్మరాజ్యమునై స్వారీజేయుచు, క్రతువుల నెటుల దునుమాడెనో, ఆపటము నొకమారు దృష్టించరము గావించికొనుడు. ప్రభుత్వచారిత్రికమందెల్ల, ఆమె గావించిన యద్భుతాచరణమునకు సాటిలేదని చెప్పవచ్చును. కొంతవరకైనను సాటి గనుగొనవలయుననిన, గ్రీకు జేకమున భర్తావలికనుయొద్ద జరిగినచారిత్రికసీద్ధులకు సంగ్రామమును పేర్కొనవలసినవయ్యును. రాజనీతియందును, జీవితధర్మముందును, నిరుపమానకార్యమునందును, నాయకురాలి కామెయే సాటి. అట్టివృత్తాంతములు గల మీ ప్రాంతమునకు, శ్రీస్వాతంత్ర్యసమస్యగూర్చి బోధించుట, చరిత్రచర్చయు గాదా? పాశ్చాత్యప్రభుత్వమునందు ముంకను ముందు వెనుకాడుచుండ, మీ పూర్వులు ప్రాచీనకాలమునందే యీ సమస్యను సాధించిరి. భగవద్దత్తవారముగ పూజింపబడిన బ్రహ్మయ్యనాయని పూర్వచారిత్రిక మొత్తము సంప్రసనియును. అగ్రకులమునందు జన్మించిన యీయమహామనుషు, తక్కువ జాతిగలవలసినవలయు వలయునందు బుట్టిన కన్నమనాయని టన్నుతపవతి సెనగి, సమానత్వని భోజనమిడినటుల చారిత్రికవృత్తాంతము దెలుపుచున్నది. పరరాజులు జేకమునై దండెత్తినపుడు, కులభేదమును పాటించక 'చాపకూడు' నెల్లరుగలని భుజించినటుల, పల్నాడు చారిత్రికము దెలుపుచున్నది. అట్టి యాత్మప్రేరేపకములతో విరాజిల్లుచున్న పల్నాడు జేకమునకు సంస్కరణకార్యకర్తను నాబోటి యల్పజ్ఞులు తెలుపుట, మిగుల సాహసమగును.

నూతనదృక్పథము

సంఘసంస్కరణలలో నూతనదృక్పథ మేర్పడినది. శ్రీరంగస్వామివారులకు సర్వ శారాయణ చంద్రావార్కరు యుండియు సోమలు రిఫార్మరు ప్రతికాధిపతియగు శే. నటరాజుగార్లు గూడ, సంఘసమస్యలను నూతనదృక్పథముతో పోషించుచున్నారు. సంఘసంస్కరణలకు, పూర్వమునలే సంఘమును నిందించెడి యభిప్రాయ మిప్పుడు తగ్గిపోయినది. సంఘములో నెల్లలోడము లున్నను, ఈలోపలుల సవరించుకొనుటకు సంఘ మొత్తం వెనుకాడినను, బానిని ప్రజలు ప్రేమించుట ధర్మము. సంఘమే మనలను పిన్నపాటియందేయు వెంచి పోషించినది. మనల నభివృద్ధికి తెచ్చినది. మనపై నెంతో మక్కువ జూపినది. సంఘమర్యాదలను విడనాడి చిరకాలాగతమగు సంఘపు నడవడమును, మనము తిరస్కరించి చరించుచున్నను, మనపై నది శ్రీరంగండనల విధింపలేదు. బహిష్కారాయుధముల తిరుగుగ ప్రయోగించి, మనలను కడగండ్లపాల్సేయలేదు. సంఘకామనాతిక్రమణ గావించినందులకు, సంఘము మనపై తన నిరంతరకాధికారమును పూర్తిగ కొనసాగించుట లేదు. సంఘము, మనము గోరెడి సంస్కరణల నామోదింపక బోయినను, యానేక కార్యముల కుపేక్షాభావము వహించి

యున్నది. విదేశములకు వెదలి, వర్ణపు కట్టుబాట్లను పాటించిన యువకుల కిప్పుడు సంఘనిర్వహణను లంకగ లేవు దృష్టికోవలయు. పాటించనివారిని గాని, కాస్తాపాలితులను విందు లొనగించిన వారినిగాని, శ్రీ ప్రవర్తనాపాములలో పాల్గొనుచున్న వారిని సంఘ మిప్పుడు ఇబ్బందులకుగోను గావించుటలేదు. ఎవరే మాత్రము కారము జేసినను, సంఘము వేయిమడుగుల కృతజ్ఞుని జూపుచు, వారిపై తన కరుణాపరవృత్తిని ప్రకటింపజేయుచున్నది. సంఘ మొకవంకను, రాష్ట్రాంగ మింకొకవంకను జూపుచున్నవైఖరికి, భేదమును గ్రహించుట ముఖ్య సాధ్యము. సంఘము నిర్ణీతమై యుండుటచే, లనముకే క్షతని జూపుచున్నదని కొందఱు తలంపవచ్చును. అది కొంతవరకు సత్యమే. మనము, హిందూసంఘసంస్కరణాచరణములకు పూర్వకాలము నుండి యుపరికించిన, నిష్పక్షిత్తు గూత పూర్వకాలమున సంఘ మెక్కుడు సమానభావము గనబడుచుండునని స్పష్టము కాగలదు. ఇందు కుదాచారణములనిచ్చుటను వీలుగలగాని, నాకు తగినంత కాలవ్యవధి లేవంతుటచే, వీటికొకట వెదకరాదాపారివలేకపోతిని. వర్ణపుకట్టుబాట్లు పూర్వకాల మొకయోనడలింపబడుచుండెను. కాలపరిణామము మనుసరించి ఆచారములు మారుచున్నవైచు. సంఘము జేకకాలపరిస్థితులకు దగినటుల తన నడవడిని మార్చుచుండెను. మహాభారతము జూచినవారో, వేద్యకాలములగు వేద్యకాల ఆచారము తెలుల ప్రబలి యుండెనో గోచరమగును. వివాహబంధము మిగుల పలుచనగున్న క్రేకకేతుకాలమునాటినుండి, మాన్యుల సేకములు జరిగెను. బహుభార్యత్వము ముఖ్యధర్మత్వ కాలముల నాటి పోయెను. ద్వాదశవిధ పుత్రుల కాలము గడచెను. దశవిధ వివాహముల నామక దప్పిపోయెను. ఇటులనే వర్ణభేదముల ననలే పాటించని కాలముగలదు. గుణకర్మల ననుసరించి, వర్ణభేదముల కొనసాగిన కాలము గలదు. ఒకవర్ణమునందే వేదావర్ణమునకు మాత్రమహామహుల దృష్టాంతముల నేకములు గలవు. వర్ణము భోజన ప్రతిభోజనముల కడ్డుపడని కాలముండెను. నేటికిని, చెన్నరాష్ట్రమునందు దప్ప, మిగిలినభాగాలందు దెక్కడను దృష్టిదోమను పాటించుటలేదు. ఏమార్మయినను నలుగురే నడలించింపబడి, ఆచారముగ మాత్రమేపిచ్చుట, దానికి సంఘము అభ్యంతరము జూపవలసిందెను. సదాచారము, కాస్త్రజనకన్న నెక్కుడు ప్రమాణ మని, నిరూపింపబడెను. తన యధికారము నంగీరించినవారి నెల్లరును, హిందూసంఘము తనలోనికి నైకొనుచుండ, ఏదియో ఒకవర్ణములోనికి జేర్చి, వారికి సంఘమున స్థానమిచ్చుచుండెను. ఆనాగరకులకు ఎరుక, ఏనాడును కుండలగువాడిని, హిందూసంఘమున స్థానము గలదు. హిందూసంఘపు యధికారమునకు నాల్లరు లోబడియున్నను, ఏవర్ణము వామయినను తన ప్రత్యేకపు కట్టుబాట్ల ననుసరించి చరించుటకు సంపూర్ణావకాశ మొనగబడెను. హిందూసంఘపు అడుగు భాగమునకు బోయిన కొలదియు, ప్రతి జాతియు ప్రత్యేక ప్రకాశాస్వాస్యముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. ప్రావ్యాణులకు వారిపై గల యధికార మత్యక్తు. ఏవలయువా రాకులపు వెదలసాములతో సాంఘికవిధులనిర్వహించుచుండురు. కుభాకుభుజుల కన్నిటికిని, కులపు వెదలే యాజనస్యము వహించురు. సాంఘికసంబంధ మగు దాగాటములను వెదలే దిరుచుచుండురు.

సంఘనిర్మాణము

సంఘసంస్కరణ మనన సంఘవిచ్ఛేదము గాదు. అయ్యది సంఘనిర్మాణము. ప్రాచీనకాలము నాటివలె, సంఘము, జేకకాలప్రాత్ర ననుసరించి జరుగవలసిన మాన్యుల వైధికముగ జేయగల కేత్తిని, చాలకాలము నుండియు గోల్పోయినది. సాంఘికాచారములలో, ఆధునికపరిస్థితుల ననుసరించి, మాన్యుల నేకములు జరుగుచున్న మాట నిజమే యయినను, స్వీయప్రయత్నముల ననుసరించి జరిగెడి మాన్యుల కల్పనముగ నున్నవి. కాలప్రవాహము హిందూసంఘమునుకూడ తనవెంట నీడ్చికొని పోవుచున్నది. కాలప్రవాహమున కెదురుట వివాళకారణమే యయినను కాలమునకు బాగులగుటయు వివాళకారణ మగును. కాలప్రవాహము ననుసరించి, సంఘసంచలము నెదుర్కొనుటలేకుండ నడుపుటకు సంఘము కేత్తికలిగి యుండవలెను. అట్టి కేత్తిని సంఘమునకు తిరిగి గలిగించుటకే, సంఘసంస్కరణ ప్రయత్నింపవలయును. మనువు, యాజ్ఞకలుగ్గుడు, పరాశరుడు, మొదలగు మహాముఖులకు సాధ్యమయినకార్య మింకాలపు హిందువుల కేల సాధ్యముగాకూడదు. ప్రాచీనకాలపు తపస్సంపన్ను లీకాలమునందుద్భవిల్లుటకు,

సాధ్యపడవని కొందఱు తలంపవచ్చును. కాని కాలములో నేమియు లేదు. ఏకాలమునందయినను, మహామహులు అడయించుట సాధ్యమే. ప్రస్తుత, సాంస్కృతికాదుల బోలిన, గాంధీ మహాశయగ డీ కలికాలములో నుద్భవించుట, మనయందట మొగియున్నవిమరుమే గదా, ప్రాచీనసంఘమున, యుగధర్మముల ననుసరించి జరుగుచున్న మూర్ఖులలెనే ప్రస్తుత స్థితిగతుల ననుసరించి ముఖ్యధర్మములగు మాన్యులను హిందూసంఘ మేల స్వయముగ గావించికొనరాదా? హిందూసంఘము, రాజకీయ పరాధీనతను చిరకాలమునుండియు ననుభవించుచుండుటచే, నిర్మాణకేత్తిని కోల్పోయియుండెను. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము జీవిత పరమార్థమై గావాలదు. జీవితాభివృద్ధికి రదియొక సాధనము. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము సమాభివృద్ధికి మార్గ మేకము. జాత్యభివృద్ధి కకకాశము గల్పించును. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభించిన పిమ్మట ఆర్థిక, సాంఘిక, పారిశ్రామిక నైతికాభివృద్ధయములు చేకూరుటకు నిహాసములు కొంతవడి కలగును. కాని రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము మాత్రమే, మిగిలిన జీవితకాఖల యభివృద్ధి దానింతట ననియే చేకూరువని తలంచుట భ్రమ. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యసంపాదకమునకు పిమ్మట నిజ మగు కృషి యారంభము గావలసియున్నది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకై, జేకము తన పృథుత్వముల నన్నిటిని కేంద్రీకరింపవలసిన యవసర మిప్పుడు గలిగినను, సాంఘిక నిర్మాణకార్యము నంతవరకు నాపియుంచుటకు వీలు లేదు. రాజకీయస్వాతంత్ర్యమును చక్కగ ననుభవించుటకు, సంఘము సౌమ్యవజ్రగాంచుట యావశ్యకము. ఇందుచే, సంఘము నుని నద్రాణమై యున్న స్పష్టికేత్తి మరెయొకమాటు విజృంభించునటుల హిందువులందఱును కృతజ్ఞులమై యున్న సమయమున గావించవలసిన యున్నది. సంఘసంస్కరణసమాజేకముల ధర్మ మిప్పుడెట్లయింపుచున్నది.

సంస్కరణసమాజేకముల ధర్మము

ఇంతవఱకున్నవలె సంస్కరణ సమాజేకములు రాజకీయసమాజేకములకు తోలకలె నుండి నంతమాత్రముచే లాభము గలుగదు. లాంఛనముగ సంవత్సరమున కొకమాటు విధిలేక సభల జరపుచు, తిరిగి సంవత్సర మేలెంచువలకు సంస్కరణాభిమానులు దీర్ఘనిద్రాజెంతుట ఏమాత్ర ముపయోగకరము గాదు. రాజకీయసంఘములవలెనే సంస్కరణసంఘములును సంవత్సరమునకును నిరంతరకృషి సజావలసిన యున్నది. రాజకీయసమాజేకములు త్వరలో ఫలింపవచ్చువును, సంఘసంస్కరణ సమాజేకముల భారము మఱింత యతికయించుచున్నది. సంఘసంస్కరణ సమాజేకములు, సంఘము తన ఆత్మకేత్తిని గ్రహించునట్లు గోడ్పడవలయును. సంఘమునందాత్మవిశ్వాసమును జొప్పించవలయును. అన్యుల ప్రేరేపణలేక, హిందూసంఘము తన విధ్యుక్తమును తానే నిర్వహించుకొని, అన్యులగౌరవమునకు పాత్రమగునటులు చూడవలయును. అభివృద్ధి చేకూడుట కవసరమగు బీజము లన్నియు సంఘమునందు లేకపోలేదు. వాటి యనకాశములు దీనికొని, హిందూధర్మము నాకనము గాకుండ సంఘనిర్మాణకార్యమున కహింసవలసిన ధర్మము సంఘసంస్కరణసమాజేకములనై నిలిచియున్నది. ఏయే సంస్కరణము లిప్పుడవశ్యకములలో వాటి పట్టిక నిపుడేకరువు తెల్పుటకు, నేను పూనుకొనలేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితుల ననుసరించి, ఏయే సంస్కరణము లవసరములలో సంస్కరణసమాజేకములు చచ్చించి, వాటిని హిందూసంఘ మంగీరించునటుల ప్రోత్సాహపరువలసిన యున్నది. సంస్కరణసమాజేకములనా దిదిరకేర్పరచిన కార్యక్రమము, జేకావసరముల ననుసరించి మాన్యులెందవలసిన యున్నది. వివాహసంస్కరణములో సంఘసంస్కరణము పూర్తిగావాలదు. పాశ్చాత్యజేకములలో సంఘసంస్కరణమునందు హిందూజేకమున రాజకీయసమస్యలకు నెంచబడు ననేకవిషయములు చేర్చబడుచున్నవి. హిందూజేకమున కావరించిన విచిత్రోపనిష్ఠితులచే, పృథిసమస్యయు రాజకీయసమస్యగ మాటవలసిన దుద్ధిలి గలుగుచున్నది. పృజలు దృఢకాయలై బలకంతు లగుటకు వలయుమార్గముల నన్నిటిని, సంఘసంస్కరణ సమాజేకము లన్వేషింపవలసిన యున్నవి. జేకీయుల కేరారాకోగ్యమును పెంపొందించి, అటువ్యాధులు యున్నగునవి వారి కాలమృత్యుచాక బడవేకుటకుండ్ కాపాడవలసిన బాధ్యతను, సంస్కరణసమాజేకములు నిర్వహింపవలసియున్నవి. సంఘసేక నన్నివిధములను, సంస్కరణసభలే కొనసాగింపవలసియున్నది. వర్ణప్రతిష్ఠాపకమిదికల కేజ్జియుపయోగమును కలిగించినను, వర్ణ విభేదములు

— 100 —

రాజేంద్రులును గూర్చి “ఇండియా” కత్రిక్ యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— “సామ్రాజ్య కావన సభలోని భారతీయ సభ్యులయొక్కయు భారతదేశము యొక్కయు ప్రాంతీయమునా పరిగణింపక ప్రభుత్వము బలముచే రాజేంద్రు లిట్లు కావనరూపము దాల్చిన వని విచితు కంఠము విచారకరముగ నున్నది. భారత రాజ్యాంగ మంత్రీ ఈ కావనమునకు తన మృతిని ఇచ్చుటకు తీరస్కరించుచును ఆత అత్యల్పముగా నున్నది. అతడట్లు చేయుచుండల భారతదేశమున వ్యాప్తమగు సంకల్పక్రితి భాగత అంగ ప్రభుత్వములు మారినే బాధ్యును కనీంపవలసి యుండును.”

ఆంధ్ర రాయవారినిధి

వైద్యకర్మ పండిత బివి గోపాలా

చాక్రవర్తి గారు

రూ. 100-0-0

ఒక ఆంధ్రము

100-0-0

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ మే నెల 12-వ తేది

సోమవారము.

సంగీత శిక్షణము.

క. గంగప్పగారిగారిగారి

కర మొదలును కన్నుల గన్న గానము విన్నక

గరగి పులికించు; నబలలు

గరగి రి విశ్వా గన్న పదు గానము విన్నక? భాద.

మన దేశమునందు విద్యాప్రవృత్తి విద్యా ప్రయోజనమూలకత్వమున కే ధిన్నముగ నున్నది. విద్యాభ్యాసమును విద్యార్థులు కఠినమైన విజాతీయభాషాముఖమున జేయుచు వారి కాలమును బుద్ధిని నాంగ్లభాషాపాండిత్యమును గడించుటకై వినియోగించుచున్నారు. విద్యార్థులు భాషాపరిజ్ఞానమును సంపాదించుటకు జేయవలసిన పరిశ్రమను విషయపరిజ్ఞానమునకు జేయజాలకున్నారు. విద్యాప్రవృత్తియందు విజాతీయభాషకు గల ప్రముఖతయే విజాతీయవిషయములకును గల్గించుటకేది. ఆంగ్లభాషను విద్యార్థులు పదియైదో డ్లభ్యసించియును సామాన్యముగ నా భాషయందు మంచిసాహిత్యము విద్యార్థులకు గలుగుట లేదు. దేశభాష లందు మంచి సాహిత్యము గలుగుటకు బాత్తుగ నవకాశములు లేవు. విద్యాపంతులు సయితము వారి మాతృభాషయందు వారి యుద్దేశములను దెలుపుట కనమర్దులుగ నున్నారు. ఆంగ్లభాషయందు గలిగిన సాహిత్యము ప్రభుత్వవ్యవహారములను జరుపుటకు మాత్రము పయోగపడుచున్నది. కాని జాతీయాత్మ నుద్దోషించుట కుపయోగపడుట లేదు. ఈ నిర్వీర్యమైన విద్యాప్రవృత్తి మారిన గాని భారతజాతికి వైతన్యము గలుగ నేరదు. జీవనోపాధికిని జాతీయవికాసమునకును నవసరంబైన విషయములు విద్యాప్రవృత్తియందు చేర్చబడలేదు. విద్యావిధానమును సంస్కరించుట యవసరంబైనను నింతవరలో జాతీయ పరిణామమునకు సాధనం బైన విషయములను విద్యాప్రవృత్తియందు దధికారులు చేర్చుదురని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. ఆత్మవికాసమున కవసరమైన సంగీతమునందు సాహిత్యమునందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము గలుగుటలేదు. వర్తమానశిక్షణవిధానమునందు సాహిత్యజ్ఞానమున కవకాశము లేనటులే సంగీత జ్ఞానమునకును నవకాశము లేదు.

సంగీతము ప్రజల భావప్రాదేశమును వ్యక్తముచేయుటకు సంగీతసాహిత్యభరితములైన కావ్యములు గీతములు సాధనములు. రవీంద్రనాథ కవింధ్రుని సాహిత్యము గానరసము పరమానందప్రదములై భారతజాతీయాత్మను తేజోవంతముగ జేయుచున్నవి. జాతీయప్రబోధమునకు దేశమునందు వ్యాప్తములై రసభరితములైన గీతములు నిదర్శనములు. విద్యాపంతులకు సాహిత్యము లేనపుడు సంగీతము రానపుడు గీతముల నల్లడివా

రును పాడెడివారును దేశమునందు గానరారు. అయినను మనము మన స్వదేశస్థితిని గనుగొనకుండుట యవివేకము. ప్రజల నందముగ జీవితమును గడపుటకు సంగీత మొక ముఖ్యసాధనముగ నున్నది. దైవభక్తి దేశభక్తి ఆత్మానందము సంగీతసహాయమున వికసించు చున్నవి. ఒక త్యాగరాయ కృతిప్రజలను భక్తిపరమశులను జేసి పరమానందమును గలుగజేయగలదు. ఒక వందేమాతరము కీర్తన ప్రజలను దేశభక్తిభారాయణలను జేసి దేశభక్తిని పుంకొల్పు చున్నది. ఒక శ్రావ్యమాల చివారమును బోనాడి మహదానందమును గలుగజేయుచున్నది. శ్రీకృష్ణుని మురళీగానము సకలప్రపంచమును నానందమయము చేయుగలిగినది. గానము బ్రహ్మానందమును గలుగజేయుచున్నది. గాన రసాస్వాదనము జీవకోటికి సామాన్యలక్షణమని “శిశుర్వేత్తి కశుర్వేత్తి వేత్తి గానరసంపణి” అను పద్యము బోధించుచున్నది. సహజమైన గానప్రవృత్తిని వికసించిజేయుటకు పాఠశాలలం దేవిధమైన ప్రయత్నములు జరుగుట లేదని విద్యాప్రవృత్తిని విమర్శించిన వారలకు విశదమగుచున్నది. వర్తమానవిద్యాప్రవృత్తి సంగీతమునందు విద్యార్థుల కభిరుచిని గలుగజేయక పోవుటయే కాకను కొందరకు సంగీతమునం దసహ్యమును సయితము గలుగజేయుచున్నది. సంగీతరసాస్వాదనమును జేయజాలని విద్యాపంతు లందరిగలరు. విశ్వమంతయును సుస్వరపద్ధతై వికసించుచున్నది. స్వరజ్ఞాతలు సముద్రతరంగముల నిస్వనములందును నిర్ఘరానావము లందును పల్ల స్వనములందు మూటల పొందికయందును మధురగానమును వినగలరు. మానవులు రూపకల్పనమునకు జేసిన ప్రయత్నములను శబ్దకల్పనకు జేసియుండలేదు. మనుజులు సేత్రేంద్రియజ్ఞానమును వికసించజేసినటులు శ్రవణేంద్రియజ్ఞానమును వికసించజేయలేదు. విశ్వవ్యాప్తమైన శబ్దకల్పభావము శబ్దమాధుర్యము శబ్దసంయోగము సంగీతమువలననే తెలియగలదు. నాదబ్రహ్మవ్యాపకము రూపబ్రహ్మవ్యాపకము నతిక్రమించియున్నది. విశ్వమంతయును “ఓమ్” ప్రణవసంభూతమని వేదాంతము బోధించుచున్నది. అయినను స్వరసమ్మేళనాసంభూతమయిన సంగీతకళావ్యాపనమును జేయుటకు విద్యాప్రవృత్తియం దేర్పాటులులేవు. ముఖ్యముగ మధురభాష యని వన్నెకెక్కిన ఆంధ్రభాషయందు సంగీతకళాశిక్షణమును జేయుటకై ఏర్పాటును జేయుట ఆంధ్రప్రజావికాసమున కత్యంతావసరము. సంగీతవిద్యాప్రచారము

సరసాపురము ప్రజాసంఘము సంగీతశిక్షణము విషయమై ప్రభుత్వమునకు బంపిన విన్నపమునకు వారిప్రత్యుత్తరము మంగళవారపత్రికయందు ప్రచురింపబడినది. విజ్ఞాపనమునందు “పూర్వము స్వదేశస్థానాధీశులు మొదలగు ప్రభువులు ఎంతయో పోషించిన భారతజాతీయకీర్తి కెంతయో నాధారభూతమైన సంగీతశాస్త్రము విశ్వవిద్యాలయముల విద్యాప్రవృత్తియందు చేర్చుచు సంగీతశాస్త్రము నశించినది. సంగీతశాస్త్రమునకు ప్రోత్సాహమును గలుగజేయుటకై సంగీతము విద్యాప్రవృత్తియందు దొక యభిమానవిద్యగ నుండవలయును.” అని విజ్ఞాపకులు తెలిపిరి. దానికి సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారిటులు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి:—

నందరినూ— శివంగుసర్దిశేటు ప్రజాతికయందు సంగీతశాస్త్రమును అభిమానశాస్త్రముగా నింతవరకు నుంచియే యున్నాము. సంగీత శాస్త్రమునకు ప్రత్యేకపు డిగ్రీని ఏర్పఱచు విషయము, దానిని కళాశాల ప్రణాళికయందు ప్రవేశపెట్టుదలయు విశ్వవిద్యాలయము వారికి తాము ప్రాసికొనవలసియుండును.

సంగీతశాస్త్రపోషణ కీ నడుపాయములే కాక ఈ మధ్యనే ప్రభుత్వపు బాలికా మాధ్యమిక, ప్రాథమిక విద్యాలయములలో అవసరమైన, ప్రత్యేకముగా సంగీతవాద్యముల మీద బాలికలకు సంగీతము నేర్పుటకు ఉపాధ్యాయులను నియమింపవచ్చు ననియు, సమయ ఉపాధ్యాయుల జీతములకు గాను కొంతద్రవ్యము ప్రావిష్టి యిని నిధులనుండి ఖర్చుపెట్టవచ్చు ననియును ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను పాలించి యున్నారు.

చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు “గ్రాంటులందు సంగీతమునకు గాంటు జేర్చబడినది. ప్రభుత్వబాలికాపాఠశాలయందు ప్రత్యేకతరగతు లిక్కడవలసివి. స్థానికసంఘముల పాఠశాలలందు సంగీతోపాధ్యాయులను నియమింప పోక్తున్నించుచున్నాడు.”

కళాశాలలలో సంగీతశాస్త్రము సభిమానవిద్యగా నేర్పుటకును దానికి ప్రత్యేకడిగ్రీల నేర్పవలసి విషయము సర్వాప్రయత్నము ప్రంబాసంఘమువారు విశ్వవిద్యాలయమువారితో నింతవరకు సంప్రదించియుండినటులు తెలియవచ్చుటలేదు. సంఘమువారి కార్యమునకు సయితము తేటతామే పూనుకొనినయెడల జిల్లించిపోవుచున్న సంగీతశాస్త్రమును పునర్జీవింప జేయుట కంతయు సేకచేసినవారగుదురు.

అని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. పాలకు లరచేత వైకుంఠమువలె సంగీతశాస్త్రాభిమానమును గనుబరచిరి. కాని బాలకుల పాఠశాలయందు సంగీతము సభిమానవిద్యగ నేర్పుటలేదు. కొన్ని బాలికాపాఠశాలలందు సంగీతముకొంత నేర్పబడుచున్నను తగిన యుపాధ్యాయులును నుపకరణములును లేవు. దేశమునం దంతటను వెలసిన మాయహస్తోనియములు ప్రజలకు గల సహజ స్వరజ్ఞానమును సయితము నాశనము చేయుచున్నవని సంగీతశాస్త్రజ్ఞులమతమై యున్నది. సంగీతవిద్యను వ్యాపింపజేయుటకు సంగీతకళాభిజ్ఞులు దేశమునందు వర్ధిలవలయును. అందులకు ప్రభుత్వమువారేమియును ప్రయత్నము చేయుటలేదు. ఆయుర్వేదవ్యాపనమునకు వలెనె సంగీతవ్యాపనమునకు విశేషద్రవ్యమును వ్యయమును జేయుట నిరుపయోగమని పాలకులు నమ్ముచున్ను. ప్రాచ్యకళలయం దభినివేశములేని పాలకవర్గమునకు ప్రాచ్యసంగీతశాస్త్ర ప్రచారోపయోగమునం దెంత విశ్వాసముగలదో సంతయాస్పదము. భరతఖండమునందు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపితమై చిరకాలమైనను కళాశాలలందును పాఠశాలలందును సంగీతమును నేర్పుట కేమియును ప్రయత్నములు జరుగలేదు. చెన్నపురిపాలకుల ప్రత్యుత్తరమునం దైనను బాలికాపాఠశాలల సంగీత గలదు గాని బాలకపాఠశాలల సంగీత లేదు. ప్రజలందరును నేకగ్రీవముగ సంగీతశాస్త్రప్రచారము విషయమై పాలకులు దెలిపినగాని పాలకులు సత్వరముగ కార్యాచరణమునకు బూనుకొనరు. సరసాపురముప్రజాసంఘమువలె నితరసంఘములును పాలకులకు నివేదనలను బంపుట యవసరము. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమునందు సంగీత మభిమానవిద్యగ నిర్ణయింపబడినది. కాళి అనంతపురము బరోడావిద్యాలయములం దభిమాన విద్యగ జేర్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. రవీంద్రనాథకవింధ్రుడు మొదలగు నాయకులు జాతీయజీవనమునకును గానమునకును గల సన్నిహిత సంబంధమును బోధించుచున్నారు. ఇతర విషయములందు వలె నీ విషయమునందును నాంధ్రులు వెనుకబడియున్నారు.

ఆంధ్రుల ప్రయత్నములు సంగీతమునకు స్వరాంతమై సరళమై మధురమై తనరారు నాంధ్రభాష తగినదని లోకమంతయును సంగీకరించుచున్నది. ద్రవిడ దేశమునందు సయితము త్యాగరాయకృతు లర్థము తెలియక పోయినను పాడబడుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునం దిటీవల సంగీతమునందభిరుచి అంకురించినదని దేశ

మనందు దసరావండుగలందు జరుగుచున్న గాన
సభలు వ్యక్తము చేయుచున్నవి. ఆంధ్రజాతీయకళా
శాలలందు సంగీతము సభిమానవిద్యగా నేర్పుచు
న్నారు. జాతీయవిశ్వవిద్యాలయముందు సంగీతము
సభిమానవిద్యగా నేర్పుచున్నారు. విజయనగరము
మహారాజుగారు దారస్యభావముతో విజయనగ
రమునందు సంగీతకళాశాల నిటీవల స్థాపించివారు.
దీతాడనభలయందు హరినాగభూషణము గారి
యభ్యుత్థితక్రిందను సంగీతసభ గూడినది. ఆంధ్రు
లకు సంగీతమునందు గల యభిమానమును నీ స
ంఘావనలు వ్యక్తము చేయుచున్నవి. ఆంధ్రులు స
ంగీతవిద్యాలయములను స్థాపించియును పాలకుల
ను హెచ్చరించియును వారి జాతీయవికాసమున
కును భావప్రకాశమునకును భాషాభివృద్ధిభా
మునకును సాధనమైన సంగీతకళా వ్యాపకమున
కై వట్టుదలతో పాటుపడుదురని నమ్ముచున్నాము.

కర్ణాటకసాహిత్యపరిషత్తు

హాసను కట్టానునందు గూడిన పంచమ
కర్ణాటక సాహిత్యపరిషత్తున కధ్యక్షులు కర్నూర
శ్రీనివాసరావు గారు కర్ణాటకసారస్వతాభ్యుదయ
సాధనములను విపులముగ విమర్శించిరి. దేశ
భాషావాఙ్మయము వికాసమును బొందకపోవుటకు
ముఖ్యకారణము రాజావలంబనము లేకపోవుట
యని శ్రీనివాసరావుగారి యభిప్రాయముతో నంద
రేకీభవించగలరు. మహారాష్ట్ర వాఙ్మయాభివృద్ధి
మహారాష్ట్రులసామ్రాజ్యసంస్కరణము ఘూర్జర
వాఙ్మయాభివృద్ధికి వాణిజ్యాభివృద్ధియును గారణం
బు లని సభాధ్యక్షుడు తెలిపెను. ఘూర్జర భాషయం
దారు దైనికకత్రిక లుండుట ఈ సిద్ధాంతమునకు
నిదర్శనము. సభాధ్యక్షుడు కర్ణాటక వాఙ్మయాభి
వృద్ధిని సజాతీయములైనయితరద్రావిడభాషావాఙ్మ
యాభివృద్ధితో బోల్చి కార్యకారణంబులను నిరూ
పించిన ద్రావిడభాషకు పక్కతి గిరి యుండును.
జూనుమాసమునందు నెల్లూరునందు గూడనున్న
ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తుభాధ్యక్షు డీ మార్గము నవ
లంబించి కర్ణాటకాంధ్రభాషావాఙ్మయాభివృద్ధికి
గల సంబంధమును గ్రంథయింప బూనుకొందు రని
నమ్ముచున్నాము. కర్ణాటకులు బొంబయి చెన్న
పురి హైదరాబాదు కొడగు మైసూరు రాష్ట్రము
లందు నివసించు చున్నారు. ఈ పంచరాష్ట్ర
వాసము కర్ణాటక వాఙ్మయాభివృద్ధికిని కర్ణాటక
ప్రజాభ్యుదయమునకు ప్రజలబంకముగ నున్నది.
ఏ యుగమునందయినను పంచరాష్ట్ర కర్ణాటకు
లకును సన్నిహిత రాజకీయ సంయోగము సాధ్య
మని తోచదు. అయినను మైసూరు కర్ణాటకుల
భాగ్యవశమున మైసూరు మహారాజు దేశక్షేమ
మునకై కర్ణాటక వాఙ్మయాభివృద్ధిని జేయుట
యవసరమని గ్రహించి తత్ఫలప్రాప్తికై సకలవిధ
ముల ప్రయత్నించు చున్నారు. మైసూరునందు
విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించియును కర్ణాటక
గ్రంథములను ప్రచురించియును మహారాజుగారు
కర్ణాటక వాఙ్మయాభివృద్ధికి ప్రోత్సాహమును
గలుగ జేయుచున్నారు. ఆ భాగ్యమాంధ్రులకును
ద్రవిడులకును లేదు. నిజము రాష్ట్రమునందు 52 ల
క్షల ఆంధ్రులున్నను నిజము వారిరాజ్యమునందు
విద్యావ్రవృద్ధిని ఉద్ధాభాషా ముఖము వ్యాపింప
జేయుచున్నారు. నిజము రాజ్యమునం బాంధ్ర
వాఙ్మయాభివృద్ధికి కవకాశము బొత్తుగ లేకున్నది.
వాఙ్మయాభివృద్ధికి రాజావలంబనము ముఖ్యసాధన
మన్న శ్రీనివాసరావుగారి సిద్ధాంతమునందు సత్య
మున్నను వర్తమాన యుగమునందు ప్రజావలం
బనము వాఙ్మయాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనముగ
నున్నది. ప్రజలయందు విద్య వ్యాపించినపుడు

గాజావలంబనము లేకపోయినను ప్రజాపోషణము
గల వాఙ్మయము బాగుగ వికాసించగలదు.
యూరపు రాజ్యములందు ప్రజావలంబనమువలన
వాఙ్మయములు విశేష వికాసమును బొందినవి.
ఆంధ్రభాషకు కర్ణాటకభాషకు గల రాజాపోష
ణము లేకపోయినను ప్రజాపోషణము వలనను
సాంధ్రవాఙ్మయ మభివృద్ధి బొందగల దని ఆంధ్ర
వాఙ్మయ చరిత్రము విశేషము చేయుచున్నది.

ఆంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధికి శ్రీ పీఠికా పురా
ధీశ్వరులు చేయుచున్న సహాయమునకు వారు
వంశ్యులు. శ్రీనివాసరావుగారు వారి యువ
న్యాసమునందు వాఙ్మయమునందు మతగ్రంథముల
పద్య గద్య కావ్యములకు గల సంబంధమును
కాగుగ నిరూపించిరి. వాఙ్మయమునకు ధర్మోప
దేశమే ప్రయోజనమని యార్యు లనునది చిగి.
ధర్మోపదేశమును జేయుటకు పద్యకావ్యములకు
గల సామర్థ్యము గద్యకావ్యములకు లేదు. పద్య
కావ్యములందు సవరసములకు సమ్మోహము సాధ్య
ము. కవి హృదయంబులైన మనోభావానుభావ
విజ్ఞానముల ప్రతిబింబము పాఠకుల హృదయ
నీచులందుచు మనో విధులందును నటనము సేయు
చు మహాదానందము గలుగజేయును. పోతరాజు
శ్రీకృష్ణ లీలాభివర్ణనములు భాగవతమును జుచ్చు
వారలను కరమానంద భరితులను జేయుచున్నవి.
పండితులు కవిహృదయమును పామరులకు గద్య
రూపమున బోధించి వారి హృదయాంతరాళము
లందు జ్ఞానభాస్కరుల ప్రతిష్ఠించు చున్నారు.

విద్యావ్రవృత్తియందు ఆంగ్ల భాషకు గల ప్రాచు
ఖ్యత దేశభాషలకు గల దేశభాష లంతయో విక
సించి వాఙ్మయ భరితములై యుండి యుండును.
పాతకాల లుండును కళాశాలలందును గురువుల
చిత్తవృత్తి యంతయును నాంగ్లభాష. మీదను
నాంగ్లవిద్యా విధానము మీదను కేంద్రీకృతమై
యుండును. ఇట్టివిషయ పరిస్థితులందు దేశ
భాష లున్నెన్నియును గాకను జీవకళలతో నుండుట
యును మహాదాశ్చర్యకరము. కర్నూర శ్రీనివాస
రావుగారి యువన్యాస మన్నిరాష్ట్ర ప్రజలకు
మాతృభాషపట్ల దినదిన ప్రబలమౌనంబగుచున్న
గాభాభిమానమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.
ఆంధ్రులకుగల మాతృభాషాభి మానమును
విమర్శించ బూనుకొనుట యప్రస్తుతము.

ఆఫ్ఘుయుద్ధము - రాజప్రతినిధి ప్రకటన.

గతివారమునం మాహించినటులు ఆఫ్ఘు
యుద్ధము తటస్థమైనది. ఈయుద్ధము అమీరు
అవ్వక్తమును వ్యక్తము చేయుచున్నది.
మహాబలంబునన్న మైన జర్జును సామ్రా
జ్యమును విచ్చిన్నముచేసిన బ్రిటిషు సేనామును
నాగ్గలు ప్రతిఘటించుట “దండె డీకొని తగరు
దాకినను గొందలయందునె కులవర్జితము” అను
నీతివాక్యమును స్మరణమునకు దెచ్చుచున్నది.
ఆఫ్ఘులనైవ్యములు సొవదలు యుద్ధోపకరణములు
బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు ప్రస్తుతము గల నైవ్య
మునందును సొవదలందును యుద్ధోపకరణము
లుందును సహసాంతమైనను లేవు. ఆఫ్ఘులు
నిష్కారణముగ నార్మవినాశమునకు బూనుకొ
నుట సంతాపకరము. జర్జునకు నేర్పిన గుణ
సాతము నెగిరియును నీయవ్యక్తమును ఆఫ్ఘులు
పూనుట వినాశకాలమునందు విపరీతిబుద్ధి గలుగు
చుండునను నీతికి నిదర్శనము. హిందూ ప్రభుత్వము
నుండి నేటేటను 15 లక్షల రూప్యములను తటస్థ
ముగ నుండుటకు నైకొనుచున్న యమీరు ద్రోహ
మునకు బూనుకొని నాశనమునకు మార్గము నేర్ప
రచుచున్నాడు. ప్రజలను రణోత్సాహులను జేసి
తన కళంకమును బావుకొనుట వెత్తితనము.

జర్జునుల దుర్బోధలను వివరింప వారి గతియే
ఆఫ్ఘులకును బుట్టును. హైందవులు ఆఫ్ఘుల
కు సహాయము చేయుచు రనుట కలలోనివార్త.
భర్తాభివృద్ధి మైన మహాబ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునం
గల భారతీయు లే యితరజాతిపాలనమును గోరరు.
ఆఫ్ఘులు భారతీయులను వారివలె నవివేకు లని
తలంచుట మూఢత్వము. కరరాజాక్రమణము
వలన నష్టకష్టముల ననుభవించిన భారతీయులిపు
డు శాంతిసుఖముల ననుభవించుచున్నారు. భార
తీయులు ధర్మబద్ధమైన యాందోళనమునుజేసి స్వ
రాజ్యమును బడలుగోరుచున్నారు. దేశమును
విప్లవముచేయు చేయగోరుట లేదు. స్వరాజ్యమైన
ను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాంతర్గత మైన స్వరాజ్యము
ను గోరుచున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యభాష్యా
మయిన స్వరాజ్యమును గోరుట లేదు.
భారతీయులు పరివర్తనమును గోరుట లేదు.
అమీరు దేశము పరివర్తనదశయందు గలదని
చేసిన ప్రకటనలను భారతీయు లందరును నేకగ్రీ
వముగ ఖండింపవలయును. అమీరు పాపద్రవ్య
మున కాశపడి దేశద్రోహమునకు బూనగల
వార్తాప్రతికలు భరతఖండమునం నుండజాలవు.
భారతీయుల కితరమగ్గుణము లున్నను కనలోభ
ము స్వామిద్రోహము దేశద్రోహము వారికిలేవు.
ఈ యావత్సమయమునందు రాజప్రతినిధి కోరి
నటులు శత్రువినాశనమునకును శాంతిసంరక్షణ
మునకును నసత్యవార్తలు వ్యాపకము గాకుండు
టకును ప్రజలందరును ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడ
వలయు నని ప్రజలను హెచ్చరించుట యనవ
సరము. దేశోపద్రవసమయమునందు సకలవక్ష
ములవాదను భేదాభిప్రాయములను మరచి శత్రు
సంహారమునకు బూనుకొని దేశమును రక్షించు
టకు ప్రాంధనములను సమర్పింపవలయును. ఆఫ్ఘు
నులు విమానములు పెదజల్లిన బాంబులను రుచి
చూచుచున్నారు. శత్రువులను లాండికొట్టాడు
పదమిదిదిశకు తోమి కై బరు కనుచును టాంగి నీటి
బుగ్గలను మననైనికు లాక్రమించుకొనిరి. శత్రు
నైవ్యముల స్పృహయించి బాగుమీదను విమా
నములకుండి బాంబులు ప్రయోగింపబడినవి. ఇపు
డైనను ఆఫ్ఘు ప్రజలకు నివేకము గలుగు నని
నమ్ముచున్నాము.

సంధి పరతులు

మిత్రమండలి రాజ్యములు శత్రురాజ్యముల
కు రివ వేడిని నొసంగిన సంధిపరతులు ప్రక
టించబడినది. సంధిపత్రమునందు జాతీయతనిర్మా
ణము ప్రథమ విషయముగ నున్నది. జాతీయ
తికి కావ్యదర్శనభ కార్యనిర్వాహకసభ మహాపభ
యని మూడంగములు గలవు. నైవ్యబలమును
నిర్ణయించుటకును యుద్ధము నాపుటకును పంచా
యతసభ లేర్పరుపబడును. పంచాయతీ తీర్మాన
మును ప్రతిఘటించిన వారలు బహిష్కరింపబడు
దురు. కార్మికసంఘముల ద్వారా పాటకజనముల
స్థితిగతు లన్వేషింపబడును. వారి పరిపాలనము
నందు గల యితరజాతుల ప్రజలు న్యాయముగ
జూరబడుటకై కార్మికసంఘమునకు బాధ్యత
గల్పింపబడినది. రహస్యకేంద్రము పనికిరావని
నిర్ణయింపబడినది. 350 పుటలుగ నిమిద్బబడిన
సంధిపరతుల నన్నిటిని పూర్తిగ దెలిసికొనిన
గాని వ్యాఖ్యానము చేయుటకు వీలు గలుగదు.

ఇంగ్లాండు డిప్యూటీను నిధి.

ఆంధ్రులు వారి యాత్మకారవమును గాపాడుకొనుటకును వారి సంకల్పమును సఫలముచేయుటకును ఇంగ్లాండున కాంధ్రక్షత్రియులను బంపుట యవసర మని ఆంధ్రదేశాభిమానులు నమ్ముచున్నారు. ఈ విషయమై "ఆంధ్రుల యలసత్వము" అను శీర్షిక క్రిందను గతి తినివారహనం దొక వ్యాస మాంధ్రప్రతియందు ప్రచురించితిమి. ఆ వ్యాస మందరి మనంబుల నాక్షింపినది మును లేనిదియును తెలియదు. క్రతినధులుగ వెల్లడల చినవా రెవరొ వారికి రాధాచీట్లు దొరకినవ్రా లేదో ఎంత సొమ్ముకావలయునో ఇంతవర కెంత సొమ్ము వసూలైనదో ఇంతకు ఎంతసొమ్ము కావల యునో మొదలగు విషయములను కొండ వెంకి టప్పయ్యగారు గాని ఇతరులు గాని వెంటనే వెలు పుట యవసరము. సామాన్యముగ వట్టాభిసీతా రాజయ్యగారు జాతీయమహాసభావక్షమున క్రతి నిధిగ వెల్లవలయు నను నభిలాష క్రజలయందు గలదు. ఆ విషయమై వట్టాభిసీతామయ్య గారు వారి యభిప్రాయమును వెంటనే తెలిపి ప్రజల సం శయములను తాపుదురని నమ్ముచున్నాము. ఎవ రువెల్లెనను ధన మవసరము గాన నాంధ్రమహాజను లుదారస్వభావముతో చందాలను వేసి కార్యము ను నిర్వహించి ఆత్మకారవమును గాపాడుకొందు రని నమ్ముచున్నాము. డిప్యూటీను నిధితై వైద్య రత్న కుండిత దివి గోపాలాచార్యులు గారు వారి సహజమైన మాతృదేశాభిమానముతో యా. 100 లను వంపినందులకు వారికి కృతజ్ఞతను దెలుపు చున్నాము. డిప్యూటీను కార్యరూపమును చాల్చినపుడు పండిత గోపాలాచార్యులు గారు మరికొంత ద్రవ్యసహాయము చేయవచ్చును. డిప్యూటీను నిధికి ద్రవ్యము నిచ్చిన వారల నామములు 4-వ పుటయందు ప్రచురింపబడినవి. చందాలను మా కార్యాలయమునకు గాని కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారికి గాని వంపవచ్చును. మాకు వంపినవారల నామములు చందా మొత్త ములతో నుచుదినము ప్రచురింపబడును.

మార్షలు లాప్రభావము.

పంజాబుదేశము నైకకావనము బాగిబడి, మిగుల వివహస్థితులందు చిక్కికొనియున్నది. ఈ కావనము పేరున క్రజల కనగ్ధచాయకము లగు కార్యము లనేకములు జరుగుచు న్నువి. ఈ కావనమైనను కొన్ని సంధనములతోనై యుండ వలెనని పూర్వము నంగతేపు అడ్డొకటి జవరలగు స్పాంకి గారి ఆభిప్రాయమును మే మిదివరకు ప్రకటించియుంటిమి. కాని పంజాబు అధికారవీరివయముకు గుర్తింపక యాకావన తును స్వచ్ఛందముగ ప్రయోగించుట నిచారజనకము. ఈనెల 10 తేదీన తెల్లనెంట్లు కర్నూలు ప్రాంత జాన్సన్ గారొసం గిన యంత్రుల విందులకు దాహరణముగ నున్నది ఈ నెల 18 తేదీ మంగళవారమునాడు 10 గంటలకుండి ప్రభుత్వపు టుత్త రివులబట్టి నేయబడినప్రయములను కొందరు నిర్జీతులగు వర్తకులు మాత్రమే, క్రజలు 1-కి రూ 0-6-8 చొప్పున క్రయింపవలె ననియు, ఒక్కొక్కటి 12 గజముల గుడ్డకంటె యెక్కుడుగ విక్రయించిన వాడును, నురల దీనిని అమ్మ వలెనను యుద్దేశముతో కొనినవారును మార్షలు లా ప్రకారము శిక్షితులగుదలయు యా యుత్తరువు కానించు చున్నది. ఇందులకు ప్రజలకు గలగు కష్టములు చెప్ప నలవిగాదు. ఇంతేగాక, దేశరక్షకావనముల 12 ఏ నియమము ప్రకారముగ "ప్రభుత్వపుటక కారమునకు క్రతి కూలముగ తిరుగుబాటును ప్రోత్సహించుచుండెనని గాని, వానికి సహాయముచేయుచుండెనని గాని తగిన అనుమానము న్నుయెడల ఆట్టివానిని వారంటు లేదే ట్టుకొనబడుట జల్లా మేజిస్ట్రేటులకును, పోలీసు నూపరింటెండెంటులకును " పంజాబు లెట్టిరెంటు గవర్నరు గారి కధికారము నొసంగుచున్నా రు. ఇదివరకే అసారాధికారముగల పోలీసువారికి యా అధి

కారము గూడ వాస్తవము గానింపబడుట దేశక్షేయకము కాదు. ఇందుమాలమున వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము సంపూర్ణముగ నశించినది తెల్లచుచున్నది. బ్రిటిషుప్రభుత్వపాలకు భారతీయులకు బ్రిటిషు పౌరస్వత్వము లభించు తెన్నుదో?

కొత్త వార్తాపత్రిక.

సంయుక్త రాష్ట్రములందు చున్న ప్రకటన సంఘము వారు "సంయుక్త రాష్ట్రపత్రిక" యనుపేరుతో నొక వార్తాపత్రికను స్థాపింపనున్నారు. ఈ పత్రికా నిర్వహణ విధానమును గూర్చి యోచించుటకు సర్ మాక్స్ ముల్లర్ గారి ఆధ్వర్య క్రింద పత్రికాసమితిమైన సంఘమువారు తమ నూతనల నుపేరి. ఇది వార్తాపత్రిక (ప్రకటించుటకు. సామా జ్యదృక్పథమునుబట్టి వాగ్విజయ వ్యాసములను, ప్రపంచ వార్తలును, పత్రికలలోని జీవితమును, ప్రభుత్వప్రకటనములును యందు ప్రకటింపము లగుచుండును. రాజకీయ విషయముల తో నిదిజోక్యము కలగజేసికొనదు. ఆరాష్ట్రమున కావలి విషయముల నది చర్చింపబూతుకొనదు ఈ పత్రికకు ప్రభుత్వ మువారు ధనసహాయము చేయవలెనని నూచింత బడినది. దీని కగువ్యయము 1,15,000 రూప్యములు ముదింపు చేయబడినది. తేజమున ధనలేమిచే అసాధ్యము పంథికు లేర్పడి, తేజావసర ములకు ఉద్యమములకు ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయమును చేయకాలకున్నప్పుడు, ఇట్టిపత్రికా నిర్వహణమున కెంతటి ధనమును వ్యయింపవలెను గావలసిగారి, సమంజసము గాని కా నేర దని మా నిశ్చితాభిప్రాయము.

లోకమాన్యుని ఉపన్యాసము

ఈనెల 6 తేదీన లండను నగరములో కాక్స్ కుమారుల సంఘవ్యవస్థించుచు లోకమాన్యుడు భారతజాతీయోద్యమచరిత్ర మును అసంగత్యవచనములతో నీక్రింది రీతిని వల్లించెను:— "వలసరాజ్యముల బోలిన స్వపరిపాలనలబట్టి భారతీయులు గావించు అందోళనయు నిరంతరకాధికారమునకు మాత్రము ప్రతిపాదనమేగాని, బ్రిటిషుదేశమునకు ప్రతిపాదనగాదు. నే నుచుండమేను వలసరాజ్యములనుభవించుచున్నాను స్వరాజ్య మును వాంఛించుటలేదు. నైక, నా దాదళించుచున్నాను, నీతే శ సంబంధముల విషయమున, భారత ప్రభుత్వము భారతదేశము నకు బాధ్యత వహించవలెనని కోరుటలేదు..... తేపు అంత రంగికపాలనము మాత్రము భారతీయులకు బాధ్యతకలిగియుం డవలెనని ఆశించుచున్నాము. స్వపరిపాలనాభీక్షయు, విశ్వ ర్థ సమపేక్షయు నగు భారతదేశము ఆశయాభివృద్ధికు బ్రిటి షుదేశ బాధ్యతానిర్వాహణమునకు పట్టుకొన్నవలె నుండ గలదు" ఈవిధముగ భారతీయోద్యమములను ప్రపంచమునకును ఆంగ్లప్రజలకు యెరింగించుచు నిరంతర కార్యచిక్షతోడ తేజ నేకతయు లోకమాన్యుడు భారతీయుల కృతజ్ఞతకురాత్రుడు.

ఆఫ్రికా

వాల్ లీట్ వాల్ వైసిగారు

తూర్పు ఆఫ్రికాలో జర్మను అధిపతేపు సేనాధిపతి ఇట్లు తెలియజేసెను:— "యధాప్రారంభమున నానైన్యమున 200 శ్వేతముఖులును, 2 వేల అస్కారియల కలను. వీరవ 8 వేల శ్వేతముఖుల సంఖ్య ఎక్కువ: జేసినది. 18 వేలమంది దేశీయులు జేరి. యుద్ధవిగామ సమయమున మరల పాక్యాతుల సంఖ్య 250 కి తగ్గించబడినది. నవ్వులవలన అస్కారియల సంఖ్య 1200 లకు తగ్గినది. యుద్ధములో ఈసేన 4400 మైళ్లకు ఆక్ర మించుకొన్నది. చాలనెలలవరకు మాకు పాక్యాతుల సమా చారమే తెలియలేదు. సహద్రులకుండి బ్రిటనువారికి ఉత్తర ములను గొంపోవు మోటారు వైకిలమిద బోవు మెకను మాకు యుద్ధవిరామమునుగురించి తెలియజేసినాడు గాని తత్పదారి బట్టివాడు. నవంబరు 18 తేదీన ఈతను బందీకృతు డాయెను. ఆతను గొంపోవు ఉండేశములో యుద్ధమును ఆత్మజేయ వలసిన దని యన్నుది.

మొసబ్బుకయూ పట్టువడుట

లండన్, మే 6:— మే 4-వ తేదీన మర్నాపురముండి రింతి ఇట్లు వచ్చినది:— మూడవతేదీన మాసేనలు మొసబ్బు కయూనుపట్టుకొన్నవి. ఇది ఉరోసాజికికి దక్షిణముగ 25 మైళ్లు ఇరువదారిమీదనున్నది. మాసేనలో 4 గురు మృతులైరి. 4 గురు తురగాత్రులైరి. మాసేనలు ఉత్పాహముతో నున్నవి.

విదేశతంత్రీవార్తలు

(వైటరు పి టి సి)

ఇంగ్లాండు

వియూటిగారికి సన్మానము.

సంధి ఉత్సవముతోబాటు వియూటి గారికి సన్మానము జరుగునని కామన్సు సభలో మెకెం మరాగారు తెల్లయర్పు గారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

అనేక గ్రానుములు పట్టువడుట.

లండన్, మే 6:— లాంబర్థులో అనేక గ్రానుము లను విమానముల సాయముతో పోలండు వైద్యముల స్వాధీ నము చేసికొనెనని వార్తానుండి సమాచారము వచ్చినది. ఈ ప్రకారము పట్టణమును ముట్టడింపండి తప్పించిరి. విల్నావును, వీన్సుకు తూర్పుగ జనుచున్న బోలిషివిక్కుల ప్రతి యుద్ధమును భంగపరుపబడినది.

అంతర్జాతీయ కాక్స్ సమస్య

లండన్, మే 6:— ఆల్బెర్టు హుషున వాషింగ్టను నగరమున సమావేశముకావచ్చు అంతర్జాతీయ కాక్స్ సభను తగిన యేర్పాటులను జేయునియై మొక ప్రారంభ సంఘము నెలకొల్పబడినది. ఎం. ఫౌంటెయిన్ (ఫ్రాన్స్) గారు వానికధ్యక్షులుగనున్నారు. సాల్వెల్లా (ఆ. సం॥) సర్ మాకముడీరి వింగ్ని (గ్రే॥ బ్రి॥) కాంటు కాన్స్టిగ్లియోని (ఇటలీ), మేసు నీ గా (జపాను) ఎం. మాహేయము (బెల్జియము), ఎం. రన్నార్ (స్విట్జర్లండు) గాగలు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. సంఘము లండనులో సమావేశముకా నారంభించెను. వాషింగ్టను సభా కాక్స్ క్రమమునుగూర్చి తగిన సమాచారమును తెలిసికొను చున్నారు. అందు రోజునకు 8 గంటలు పనిచేయవలయును. పనిలేనివారికి పనికల్పించుట లేవున్నతగినగతతి ఏర్పరచుట మొదలగు ప్రయత్నములను చేయవలయును. విశ్వపుట్టుటను ముందుగను, వెంకను స్త్రీలకు పనిలేవంద జేయవలయున్న రాత్రులందు బట్టగాయల పనిని విశేషముగ తగ్గించుటకు తగిన యేర్పాటులను జేయవలయును అను ఈ మొదలుగా గల వాషింగ్టను సభవారి మాత్రములను గొన్నిటిని వారు స్వీక రించిరి. లైటు బోస్పరమును అగ్నిపెట్టెల నుపయోగింపవంద జేయవలయునైయు 1906 సంవత్సరములో బెల్జియనును సమా వేశమైన అంతర్జాతీయసభాకార్యములను చుప్పంబుడును.

ఇంగ్లాండుకొన్నియు.

లండన్, మే 7:— సర్ ప్రభాకేశ్వర పట్టాచీగారు ఇండియా కాన్సిలు సభ్యులుగ పని నారంభించిరి.

సింహళము తేయాకు.

లండన్, మే 7:— నిన్నటిదికము సింహళము తేయా కు బస్తాను 14000 ఏలము చేయబడినది. క్రిందటివారముకంటె పాను 1-కి 1 మొదలు 8 పెన్సిలకకు హెచ్చుధర జూత ప్పైను.

యుద్ధసేన కాభ్యుతి.

లండన్, మే 7:— కట్టు ఇట్లు తెలియబడెను చు న్నుది.— సర్ విలియము వాస్టీ గారు ఆవరీ గాంతునందలి రెప్టి నెంటు జనరలుపదవితో సమానమును ఉపకారవేతనము నం దుచున్నారు. జెల్లికో ప్రభువు, సర్ డేవిడ్ విన్సెట్ గారును యుద్ధమం దొరింపిన అమూల్యసేవకు బహుగుతిగ అడ్మి రలుపదవి నొసగబడిరి.

హిందూదేశ వాంఛితములు.

తిలకు మహాశయుని ప్రకటనము.

లండన్, మే 6:— కేక్సును హాలులో బ్రిటిషు ఆండు ఇండియా అసోసిసి యేమనువా రొకసభచేసిరి. కర్నూలు వెడ్డి పుద్దుగారు సభాధికత్వమును వహించిరి. ఆసమయమున తిలకు మహాశయుడిట్లు చెప్పెను. హిందూదేశము స్వపరిపాలనార్థ మునించుచున్న ఆందోళనము బ్రిటిషువారి కెంతమాత్రమును విపరీతముగ నుండదు. నిరంతరకాధికారులకు నిపరీతముగ నుండగలదు. ఇప్పుడైన కలసడేశముల కీరుబడినంతి పుపూర్ణ స్వపరిపాలనాధికారమును తాముకోరలేదు. నైసి, నానిక్స్ విజేయ వ్యవహారములం దైన హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు

రిప్పోర్ట్ వసతులు, } హెచ్. హెచ్. బర్కెట్,
10-8-19. } ఐ. సి. ఎన్.
ఆర్.సి.గు. వెబ్ డెంటు.

An important item of business before the Senate of the Calcutta University was the resolution concerning the affiliation of the Carmichael Medical College, Belgachia, to the final M. B. standard. The resolution was carried. This is the second medical college in Calcutta. The affiliation of the College to the first M. B. examination was granted by the Calcutta University about a couple of years ago.

వృత్తాంతములు.

బొంబాయి, మే 7:—బొంబాయిలో ఆఫ్ గవర్నమెంటులో నెక్కువ అసంపూర్ణి కలగుటకు సమాచారముగా నేర్పడినది. ఇప్పుడు ఉన్నట్టి ఆమీరు చిన్నవాడు అయినప్పటికి అంగరాజ్య సామర్థ్యములను బాగుగ నెరుగడు. అతడు ఆలోచించినవారము ఎక్కువ వ్యయము కలుగజేయును.

గుజరాతు సేద్యము:—గుజరాతులో జేబడిన రెండు నేరములగుండు 17 ముద్రయలు తీసివేసి 19 గురు దిగువల జేయబడిరి. తీసివేయవలసిన యాజ్ఞాపత్రము ద్వీపాంతర వాసులకు కలగబడిరి. వారి ఆస్తియంతయు దొరికినవారికి జేర్చబడినది.

బొంబాయినుండి మే 9 తేదీన ఇట్లా సమాచారము వచ్చినది:—విదేశములకు (ఇంగ్లాండు) బోవుమెయిలు వాలోపు నెలనుండి 12 లగాయితు సాముకాము 1 గంటవరకు బయలుదేరును. కలకత్తానుండి బయలుపురమునుండి బోవు బొంబాయి మెయిలు ప్రతిదినము పూర్వముకంటె 4 గంటలు ముందుగ 10 గంటలకు బొంబాయిలో చేరించును. ఇది జూన్ 1-వ తేదీ ఉదయమునుండి ప్రారంభమగును.

దత్తాత్రేయలక్ష్యము పట్టర్థము అనునాతడు రాజుల నాకాదేశమునకు వెళ్ళుట తెల్పి నెలలుగా నియమింపబడిరి. నాలుగున్నర వర్షములకు పూర్వము సంగ్రహము ప్రారంభమైనవ్యయ పట్టర్థముగా రాయ నైతిక సేవయందు జేరుదుమని తెలియించెడి. అప్పటికి వీరు అంగజేశమున విద్యార్థిలుగానుండిరి. వారికినిక నిరాకరింపబడినది. అయినను వారు పట్టదలతో అబ్బయిలెన్ను పనులలోజేరి కొంతకాలము పైజేటుగా పనిచేసిరి. పట్టర్థముగా మ్యోకానీకలు యింటికింగుండు సురుక్కులు. విత్తవర్ణవాహ్యులు. శ్రీసార్యభౌముని కమిషను ఉద్యోగమును పొందిన భారతీయులలో ప్రథములు.

ఏప్రిల్ నెల 26-వ తేదీ తేనెబాంబువాడు స్మిత్తుగారి స్థానము నాక్రమించుటకు వచ్చిన గంజాము దీప్తిర్థు నెమన్ను జెడ్డి ఎ. జె. కర్జెన్ వల గారు వచ్చిరి. అప్పుడు కోర్టులో వదరాము స్త్రీదర్థు అందరు ఉండిరి. అట్టిసమయమున గవర్నమెంటు స్త్రీదరుగారు వి. వి. జోగయ్యగారు వారిని గురించి ఉపన్యసించిరి. అప్పుడై జడ్జిగారు కర్జెన్ నెన్ గారు ఈ తిరుగ జవాబుచెప్పుచు ఉపన్యసించిరి. నేను జోగయ్యగారు చెప్పినదంతయు గమనించినాను. చాల ఆనందమైనది. స్మిత్తుగారి విషయమై చెప్పినదంతయు సత్యము. అందు ఆశ్చర్యము ఏమియులేదు. నేను వారిని బాల్యము నుండియు నెరుగుదును. మేము దూరమున నున్నప్పటికి స్నేహము మాకు ఎక్కువగలదు. స్మిత్తుగారు ప్రజలయొక్క దురదృష్ట నూడచక్కగా నెరుగుదురు. వారు ప్రజాస్నేహము కోరినవారు అని జవాబు నిచ్చిరి.

బెంగాలు నాగపురము లైల్వేమారుగ దిగువకు బోవు పాసం జరుబండి (నెం 67) కంగోరా దగ్గర పట్టాలనుండి తొలగిపోయినది. ముగ్గురు ప్రయాణికులకు మాత్రము కొంచెము గాయములు తగిలినవి. పట్టాలు మరల యథాప్రకారము సరిగ్ నుంచబడినవి. బండ్లుసరిగా బోవుచున్నవి. కలకత్తాలో రాజధాని దండనాధికారి పోలీసు క్యాప్టెను సార్జంటు జైలు మీద తెచ్చిన అభియోగమును విచారించెను. విచారణ పూర్తి అయినది. 5 గురుసాక్షులను విచారించిరి. ఇందులో 3 గురు పోలీసు ఉద్యోగస్థులుగలరు. ఏప్రిలు 13-వ తేదీన పోలీసు ఆయుధ్యాగారమునుండి తుపాకులను తీసికొంటిమనియు వాటిని మరల ఏసార్జంటుకు కూడ యియ్యకుండుగ పోలిసును సాక్ష్యమిచ్చిరి. అల్లరిజరిగిన నాడు ఇండియ కానిస్టేబులు ఆ అల్లరి మూకవారు మీదబడి గొట్టిరిని ఇద్దరు పాశ్చాత్యులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. దీనితో నేరము విచారణ ముగిసినది.

ట్రీబ్యూనల్ ప్రతిక కేసు

లాహోరు, మే 10:—ట్రీబ్యూనల్ ప్రతికా సంపాదకులు కాశీనాథ రాయగారు తరపున వాదించుటకు కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయవాదులు జే. ఎన్. రాయగారితో కూడ వాదించుటకు యరల్లీ నార్టన్ గారు, మార్షల్ లా ఆర్మీ నెన్స్ నాధ్యక్షులు లెఫ్టినెంటు కర్నల్ యిర్విన్ గారిని తండ్రి మూలముగా కోరగా, ట్రీబ్యూనల్ కేసును ఈ నెల 16వ తేదీకి వాయిదావేసిరి.

గుజరాతు కై రా కల్లోలములు.

అహమ్మదాబాదు, వర్మగారము, నాయుదాదు ప్రజల కలలోని జరిగిన కల్లోలములందు అరెస్టు చేయబడిన అందోళనాకారులయొక్క కేసులు డిఫేన్స్ ఆఫ్ యిండియా చట్టముల ప్రకారము తీర్పుచేయబడు బొంబాయి గవర్నమెంటు వారు ఒకసంఘమును ఏర్పరచిరిని తెలియచున్నది. ఆ సంఘమునకు వర్మగు. వి. సి. యన్ గారు (సెక్రటరీ) వాపు బహద్దూరు. సి. యె. నెటల్ వాడ్ (సెక్రటరీ వెసిడెన్స్ మేజిస్ట్రేటు) గారు, యెన్. జి. వెలింకాడు (బార్ యెట్ లా) గారు మున్నగువారు కలరని తెలియచున్నది.

సరిహద్దు ప్రాంతములలోని జాతుల వైఖరి.

అలహాబాదు, మే 9:—సరిహద్దు ప్రాంతములలోని జాతుల వైఖరి చాలా కృత్రిమముగాను బాగుగావున్నదని పర్యవేక్షకు చెప్పుచున్నది.

వారాపత్రిక విమర్శన

కలకత్తా, మే 8:—ఆఫ్ గవర్నమెంటు స్థాపనకు గుర్తింపబడునట్లు వార్తక యిట్లు చెప్పుచున్నది:—అంగ్లేయు విరోధులెవరును ఆఫ్ గవర్నమెంటు రాజ్యము యొక్క సింహాసనముక్రమించుటకు మేము ఒప్పుదు. అటువంటి అల్లరిసంకల్పము మేము తుడిచిపెట్టుదు. అమీనకు మంచి పాతము నేర్పబడయ్యదు. ఆఫ్ గవర్నమెంటుతో మాయొక్క స్నేహితుల సంబంధములు చక్కగా నుండునట్లు నేమి ఆటంకములు లేకుండ చేయవలయును.

ప్రేమ్ నునయట్లు లేలందుచున్నది: రాజ్యకంఠమును వృద్ధిచేయవలయును. అందునల ఆంగ్ల రాజ్యము ఆఫ్ గవర్నమెంటునకు అందుచు మహమ్మదీయులకును రాము స్నేహితులనుగాని విరోధులుగారిని దెలుపును.

మరణశిక్ష తప్పించబడుట.

లాహోరు, మే 8:—గుజరాత్ వాలాలోని అలక్లి బోలునందలి 3 గురు మరణశిక్ష తప్పించి యావజ్జీవ ద్వీపాంతర వాసశిక్ష లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు విధించిరి. ఇంక 5 గురు యితరులకు యావజ్జీవ ద్వీపాంతర వాసశిక్ష విధించబడినవారికి 2 సంవత్సరములు కారాగృహశిక్ష విధించిరి.

మహమ్మదీయుల రాజవిధేయత.

కాంటన్ మెంటు అంబాలాలో మహమ్మదీయ యువకులు కొందరు ఈ నెల 4 వ తేదీన సభ గావించి ఆంధ్ర యి కమందు గవర్నమెంటు వారికి మనము విధేయత గా నుండెదమని తీర్మానము చేసికొనిరి.

రెడ్ క్రాస్ సంఘములు.

పిషావరు వావర్పిండి కోహట్, బస్సు, కెప్టెన్ లో రెడ్ క్రాస్ సంఘము లేర్పరచబడినది. ఆఫ్ ఘట్ యుద్ధము జరుగు స్థానములందు రెడ్ క్రాస్ కమిషనరులను నియమించిరి.

క్రొత్త వదంతులు.

సరిహద్దుల నుండి (ప్రాంతీయ) మరల వచ్చినది.

లాటికట్టలు.

అహమ్మదాబాదులో నేయిలాటికల వెరుదక్షిణులు వచ్చినవనియు వానిని బట్టాదా జేయగూడదని అజ్ఞాపించబడినట్లును అత్యుత్సరమునుండి సమాచారములు వచ్చుచున్నవి.

మహమ్మదీయుల కోపము.

హిందువులను మహమ్మదీయులకుతప్పులు తప్పుల జేర్చుకొన్నందులకు సామ్రాజ్యజిల్లాయందున్న మహమ్మదీయులు చాల కుపితు లైరి.

పంజాబు సమాచారములు.

శిక్ష తగ్గించవలసినదనికోరిన విజ్ఞప్తులు తిరస్కరింపబడినవి.

లాహోరు మే 11:—కామూరకేసులో తీసికొనిన 8 మండ్రు ముద్రాయలు తమ శిక్షను తగ్గించవలసినదని రాజప్రతినిధిగారికి విజ్ఞప్తులు పంపగా రాజప్రతినిధిగారు తిరస్కరించిరి.

మహమ్మదీయులపట్లిన యుత్తరము.

మధ్యరాష్ట్రములు, చింబాగూ, 1919 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 21 తేదీ గలిగి మహమ్మదాబాదు, మహమ్మదాబాదు రాజప్రతినిధిగారికి విజ్ఞప్తి చేయబడగన్న యుత్తరము బొంబాయి గవర్నమెంటు మిచారినకులోని యుద్ధకాలము ములో ముద్రించబడినది. హిందూభక్తులలో న్యాయముమీద స్థాపించిన దృఢస్వభుమిన అహమ్మదాబాదు ప్రజ్ఞించి నైతికతల సామిక్రైగి ధగ్గుమునెముకు గాన ఎచుం ఈ పత్రములు కలిపించు బొంబాయి పృథ్వీమునారు వశపరచుకొనెను.

లాహోరు, మే 11:—1910 సంవత్సరము సుద్రణాశాసనము (1) కెక్స్ 13 నకుసరించి, 1919 సంవత్సరము ఏప్రిలు 24-వ తేదీ గలిగిన కామూరీ, మహమ్మదాబాదు రాజప్రతినిధిగారి పరిపక్షిజ్ఞప్తి “మేము బహుసాయలు పంపిన విజ్ఞప్తులు రేకునాత” అను వాక్యముమొదలు “ప్రభుత్వమువారికి ధగవతుని మార్గదర్శకము” అనుమాటలవరకు నన్నియంకములను అందలి భావములకు విభులముగా తెల్పుటగాని, సాచార్యములగాని, కలిగియున్నట్టి పత్రికములు, ముద్రావాకాసములు, కెక్స్ 4, 5, 6, 7, 8, 9 లోకి వ్యతిరేకముగా నుండుట చేత ఈ పత్రికములకు పృథ్వీమునారు కలపుకొండరని పంజాబు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు ప్రకటించిరి.

మంజూరు రాష్ట్రమున ముద్రణాశాసనము.

లాహోరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు మంజూరీ పత్రికకు రెండువేల రూపాయల ధరాకు, ఇయ్యవలసిన దని అజ్ఞాపించిరి.

ప్రస్తుత సందిగ్ధస్థితి.

రవీంద్రనాథుని లేఖ.

శరీ రవీంద్రనాథ కామూరుగారు తమమిత్రునికి క్రింది లేఖను వ్రాయుచున్నాడు:—

శాంతినికేతనము, బిరీ, ఏప్రిలు 19.

ప్రియమిత్రమా,

అంగ్లో హైందవ ప్రతిక లింకను కలిగినవారందరూ మన కోరుచున్నది. ప్రస్తుతము జరుగు అల్లరుల వెళక కొందరు కలకాప్రియులున్నారని వారి నిశ్చితాభిప్రాయము ఇట్టివాడున్నాడు. కాని వారెవరు? (బ్రిటిషువారి యాజమాన్యముకిందికివచ్చిన మూడుదేశములలో వారికి, స్వభావ, సాంస్కరాయాది విషయములలో భిన్నములగు విద్వాంసు, ఈజిప్టు ఇండియాదేశములలో ప్రబలములు లగు అల్లరులు జరిగినవి. ఈశక్తుల కన్నిటికిని సామాన్యంకము గుపాలకజాతియే యాయల్లరికి గారణమని యూహించుట ఆవసరమునా? ఈశక్తికి ఈదేశముల యందుండు పాలకావిరామముగానీ, వాతవములుగాని కారణభూతములుగావు. ప్రభుత్వవర్గవిద్వవాణాభారము వహించు మహమ్మదీయులకు గాగణము. వీరు తమపాలనముక్రిందనున్న ప్రజల స్వభావమును గుర్తించుటకు వలయుసామర్థ్యాని, దూరదృష్టిని గలిగియున్నవారుకారు. ఆధిభౌతికాధికారమే తమపాలనమును క్షిరస్థాయిగా వింపిననాడి యుద్ధజేముతో, మానవప్రకృతియందలి కాశ్యరసూతిములను, నైతికాధికృతను తృప్తికరించుచున్నార. ఇట్టివాడు అనాంధావ (వేరియల్), కలహమునకు మూలము నన్నేసింపించుచుండు. ఇందుమూలమున, తమకే నష్టము కలుగుచున్నదని తీరు ప్రసాంపకాలకున్నాడు. ఆవాగరములు తమకేరీరవ్యాధిని నివారించుకొనక మంత్రికై శారణుని భావించి, దానిప పట్టుటకై బహుజనముండిరనుచివము ఇందుమూలమును సుధరణకు వచ్చుచున్నది. ఈమంత్రికలైన కాల్పి, తమ మయమానకు తగినరీతిని శాండన మూడవచ్చును. కాని, వ్యాధి మాత్రము తదురంతకు ఇంకను ఎక్కుడుగ మంత్రకలైలు కాల్పికింకను ఘోరకార్యములకు, ధనవ్యయమును గావించవలసియుండును.

ఇట్లు, రవీంద్రనాథ కామూరు.

గ్రంథస్వీకృతి:—కాకినాడ, యాతగిరి లక్ష్మీమణులుగారిచే రచితమగు గ్రంథాలయోద్యమ మను పుస్తకమును, చాలభారతీ ద్వితీయ సంచికను అభినందనములతో స్వీకరించితిమి.

రే, ఆచార్యకౌశికి, మదరాసు.

ప్రజాభివృద్ధి ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు 6

విలాసము.
మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమ.
ఆచార్యుల వీధి, మద.

జ్వరహరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచున్న జ్వర
హరిమందు కిది సాటిలేనిదనియు. మలేరియా (విష
(యజ్వరములకును, విడిది విడిది వచ్చు జ్వరముల
యొత్తినది. కొన్నిసార్లు పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు
జ్వరములకును కలుగును. కాబట్టి దీనిని నిర్భయ
జ్వరములకును సమయమందును యీ ఔషధము
పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబుర జ్వరమైనను జాత్రగా
లివిహిస్తును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన అనేకులలో
సెకరి యొక్క ఉత్తరము:-

జకీలు (అటార్ని-అట్-లా) హంగార్వ్ పొందు
రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వర
ములను తుడుర్చుటయందు అమానుషమైన ఔషధ మని
మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షా
ల మారంభమందు సాల్-ఫెట్రీలో నుండు నాగ్రామ
ములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించు
చుండగా, పాన్ది వారియొక్క 'జ్వరహరి'నికొని జ్వర
పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే
పీరిందరు స్వస్థులకైరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధసామగ్రిలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును
సీసాఒకటికి రూ. అ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల
నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హెకరీన్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

ట్రేడ్, బాడీ అందు కంపెనీ, ఏకెంట్లు, 15, అరమనకార్ వీధి, మదరాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company,
15, Armenian Street, MADRAS.

సోమయ్యయ్య:- అంగ్ల ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, నాన్యామనీరు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యెడల:- మహాకాపురపు త్రంత్యూర్, వై. నానకార్ రోడ్, మదరాసు.

హంతి హంతి నివారణి ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిశేషము,
కడుపునొప్పి, కడుపులో నాయువు మొదలగు వ్యాధు
లను ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక సీసా ఎనమందుగురిని బ్రతికించినది.

కన్యాయకా మిషన్ సొసైటీ రెవరెండు డి. ఎఫ్.
నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:- వాంతిలేది కలిగినవారికి
మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసిందని నేను
మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యము చెప్పుగలను. 1884వ
సంవత్సరమున పక్షిణిశయిలోనుండు మమ్మారుగిడి
అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములోనున్న
వాంతిలేది విశేషముగా వ్యాపించి ఉత్తరీయమందె
ను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు
సోలీసుబంట్లోను - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి
వచ్చుచు గాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూ
ర్ నువారు, అనగా నడితేరము, నీసా ఒకటి యిచ్చి
వాడుక చేసే విధము చెప్పిరి. తక్షణము, అనగా రెండు
వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు
చెప్పిరి. ఏడుగురు బిడ్డలను, ముగ్గురు స్త్రీలను ఓమం
కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి రని నాతో చెప్పిరి. వారు
చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వ
మైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి ఔషధసామగ్రిలోను వర్తకులయొద్దను దొర
కును. సీసా ఒకటికి రూ. అ. 8, రూ. 1, 1-8-0,
2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల
నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

పాక్ టేసె

మొట్టమొదట

చున్నది. ఒక్కొక్కటి

యగును. డ్రైమిస్ట్ బ్లూమ్

రూ. రూ. 1-4-0 కర్పూర్ పి.

అ. రూ. 1-8-0 డ్రైమిస్ట్ బ్లూమ్

ఎల్లసీరా 1 గోళు మూత్రము రూ. 1-6-0

గోళు మూత్రము రూ. 1-4-0

కె. ఎఫ్. వి. అయ్యర్స్ అందు కో,

18/286 అప్పారిల్లింగు, వై నానకార్, మదరాసు.

U C. CHAKRAVARTY,

24. Tara Chatterji Lane, Calcutta

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడకపోయినచో పొందుట స్వా

భావికమైన కొన్ని నిధులను అనుసరించుటవలననే కా

గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గ

మును కలుగజేసి కఠినసాధ్యమును దృఢగాత్రమును, ఆ

యోగ్యుని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇకాముగా

నీయబడును. పొందుచున్నచో మీ మీ భరించి వందన

ము. వెంటనే వ్రాయుకోవడము. (219)

వైద్యకాశ్రమ మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అరంకనిగ్రహ ఔషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

1564

వంటివైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్స్

12 కెన్సింగ్టన్ రోడ్, ఎస్కూరు, మద్రాసు.

ఈ రసవైద్యము ఏకారము చేసిన పండ్లను పెరి

తెంచుటని యుండిన సెమిలేషన్ చేయవలెను. బలహీన

మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సదుపాయ పం

డ్లను బంగారుచేత మాయము, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను

కంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతన వైద్యకాశ్రమ ప్రకా

రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ యుంది. వచ్చి

యమ్మము. కంటిని తీయవలెననుచున్నచో సేవీతీయబడును.

ఫర్మాకూ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

ఫ్లాక్ బర్ల రూ. 8-8-0. స్వాక్ రూ. 7, వాటర్ మెక్

రూ. 1-8-0, వాటర్ మెక్ (నీటిలో నెల ఫిల్లింగ్) రూ.

10-8-0, నెల్సన్ 210 రూ. 4. అల్బెర్ట్ రూ. 2-1-20

1514) గిబ్బర్ బ్రదర్స్, స్టేషనరీ తిరువల్లిక్కే-డి, మద్రాసు.

వికీరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.

అంతరమును బహునిపుణ్ణికా

బాగుజేయబడును. ఎన్ని సంవత్సర

ములనుండి గ్రుడ్డితనముచే కాథ తడి

నను, తిరిగి దృష్టిని (మాపు) పొంద

గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, ఒరుపులు, దురద.

సమస్త శ్రేణిలోగలవూ తురుర్చుబడును. కడు మీ

కు. (15)

కెడ్యూయర్ చంద్రిక తెలుగుభాష

చక్క. 100 ప్రక్రియలు గ పు

రూ. రూ. 1-4-0. యి ఫీడరు అను గ్రంథము

ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. రూ. రూ. 1-0-0.

నీ గోళాలకృష్ణయ్య, యం. డి. పరమ.

The following proclamation has been issued to-day :—
H. E. the Viceroy and Governor General of India desires
to make known to loyal subjects of the King Emperor
the regrettable facts that the traitor of Afghanistan in
violation of the ties and in disregard of steadfast policy
of his wise predecessors has resorted to make a sudden
and wanton attack upon the peace of India. His
Excellency believes that this surprise policy is due
directly to the course of internal events
in Afghanistan, which followed upon the murder of
his late Majesty Amir Habibullah. A powerful
section of opinion at Afghanistan is now satis-
fied that their culprits have been brought to account and
resents the method in which punishment was meted out.
The growth of this interior strife has led to the
which His Excellency has seen fit to prevent rash adventure
subjecting innocent people to the ravages of war,
also reason to apprehend that the Government will
faith with India in the future. The Government
is all their entire loyalty of it, however they may
Excellency's belief is that the Government will
his act of treachery against the state of India.
The Amir of Afghanistan is a man of great
ment prove to be a source of trouble to the
are forced to leave their homes and families
ed from their homes and families. It is called
loyalty in India. It is called a betrayal of

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము

గురుకుల సంస్థాపన

క్రొత్త పద్ధతులు

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన ముత్ర లొకరు మార్కెట్టు వ్రాయుచున్నారు:

మనరాను ౨౦ రూపాయల పదిమొదల దూరములో నన్ను గొండియందు త్వరలో సంస్థాపించబడబోవు గురుకులమును గురించి మొన్న కొన్ని విషయములను తెలిపియుంటిని. ఇంకను ఈ క్రొత్త సంస్థను గురించి జేయుట తెలిసికొన విషయములు అనేకములు గలవు. వాటిలో కొన్నిటిని నేను వ్రాసెదను.

గొండిలో నెలకొల్పబడబోవు విశ్వవిద్యాలయమునందు ప్రజేతబట్టబడబోవు పద్ధతులు ప్రకృతకాలమున మనదేశమున గల విశ్వవిద్యాలయములను భేదము చూచియుండలేదు. ఈ పద్ధతులు మనభూమిలకు బాగుగా తెలియును. వీరిని వారు ప్రభుత్వ కళాశాల, అనురాధిత విశ్వవిద్యాలయములలో ప్రజేతపెట్టి వాని ఫలితములను చవిగొని యున్నారు. ప్రకృతము మనము వానిని మరచి పోయితిమి. ప్రకృతపు ప్రభుత్వ యాజమాన్యముక్రింద నన్ను మన విశ్వవిద్యాలయములు ఈ పద్ధతులు ప్రజేతపెట్టుటకు నిచ్చునంతపు. మనభూమిల యాపద్ధతులను యూరోపు ఆమెరికాదేశముల యందలి విశ్వవిద్యాలయములవారు తమ సంస్థలకు గొనిపోయి యెంతయు లాభమును పొందుచున్నారు. క్రొత్తగా సంస్థాపించబడిన జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునా రీతిపద్ధతుల మరల పునరుద్ధరించుట జేకాభ్యుదయమున కెంతయు కుద్రసూచకము!

ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు సర్వాధికారులకు గురుజేవులొకరుండరు. వీరు విశ్వవిద్యాలయమునందు బోధన నేలాగు జరుగుచున్నదని కనుగొనుచు, పలుకాశ్రమములకు సంబంధించిన విద్యార్థులలో వైకమస్యము, సోదరభావములను రగులు కొలుపుటకు సర్వ విధముల పనిచేయుచుండును. విశ్వవిద్యాలయమునందు గలవలెకాశ్రమములకు అధ్యక్షులొకరుండరు. వీరు తమ యాజమాన్యమున నుండు కాశ్రమములందలి విద్యార్థుల క్రితసామర్థ్యములను వెంపొందించ జేయుటకు ప్రయత్నించుచు, స్వకాశ్రమములకు అధ్యక్షులుగా నుండు గురుజేవులకు వారి కార్యవిధానమునందు తోడుపడుచుండును. గురుజేవులను, కాశ్రమములను ఎల్లప్పుడును సమాజేతముగను విశ్వవిద్యాలయ ప్రకృతినికే చేయవలసిన కార్యముల వాటిని చించు చుండును.

ఇంతవరకును విశ్వవిద్యాలయయాజమాన్యమున నడుచు బడుచున్న కళాశాల లొకటికంటె సుందర, అక్కడక్కడ చెదరియున్నవి. అందునను జాతీయకళాశాలలలోని విద్యార్థులలో సోదరభావము కలుగుట కష్టతరముగా నుండెను. అందరు మొకటో సమాజేతముగనుటకు వీలు కాకుండ నుండెను. విద్యార్థుల మనస్సులను బాగుగా గురుజేవులు గుర్తించి వారి యుత్సాహమును వెంపొందించ జేయుటకు కావలసిన చిత్తుని నిచ్చుటకు సామర్థ్యముగనుండెడిది కాదు. ఇకయుండు కళాశాలలన్నియు విశ్వవిద్యాలయభవనములలో నుండగలవు. కళాశాలలని పిలువబడక, కాశ్రమములని పిలువబడగలవు. నగరమున జాతీయ వాణిజ్యకళాశాల యున్నది గదా. అది యికయుండు కళాశాల యని పిలువక వాణిజ్యకాశ్రమముని పిలువబడును. ఇంతవరకును ఒక్కకళాశాలలో నుండు ఉపాధ్యాయులు ఇతర జాతీయకళాశాలలలోని విద్యార్థుల క్రితసామర్థ్యములను కనుగొని వారికి సయితము బోధనా లాభములను ప్రసాదించుటకు వీలు లేకపోవుచుండెడిది.

అట్టిప్రమాదమునందుండవు. ఒక కాశ్రమమునందు గల యుపాధ్యాయుడు ఇంకొక కాశ్రమమునందుండి వెళ్లి అచ్చట బోధనచేయుటకు. దీనివలన గురువులకు విద్యార్థుల పట్ల వాత్సల్యము చూపుటకు సర్వకాలము బుంధగలవు. విద్యార్థులు తమ గురుజేవులపట్ల భక్తిప్రేమల చూపుటకు వీలుండగలరు. ఈ క్రొత్తపద్ధతులను ప్రజేతపెట్టుటకు యాస కొనిన ఆరండేలుగారు సంప్రదించుము.

విశ్వవిద్యాలయపు గురుజేవులను, కాశ్రమములకు అధ్యక్షులను మొన్న నే విశ్వవిద్యాలయమునారు నియమించివారు. గురుజేవులు, కాశ్రమములు తమ అభిమాన్యకాశ్రమములలో ఆసీనులగుటకు. పండితులు. స్వార్థత్యాగమునకు వారికి వెట్టి నజేమేను. వీరికరణములకు వెల్లిన మానమునకు వేలకొలది ద్రవ్యము వార్జింప సామర్థ్యము యోగ్యతగలవారు. కాని, వారు ప్రపంచావస్థితిని వదిలి మార్కెట్ నేవాదాధమునకు కంకణము కట్టుకొనిన మహనీయులు. ఇట్టి మహనీయులగు, స్వార్థత్యాగముల పన్నిధిని జరుపుకొని విద్యార్థులజేగదా భాగ్యము! అట్టి భాగ్యము మన మితరులయొద్ద కనుగొనగలమా?

విశ్వవిద్యాలయమునకు క్రొత్త ఆరండేలుగారు గురుజేవులుగా నుండురు. జగమొగిన బ్రాహ్మణునికి జందెమేలు! అనునటులు ఈ స్వార్థత్యాగమున పవిత్రచరిత్రమును జేయుటకు తెలియజేయుట అనవసరము. భారతీయులలో ఆచారగోపాలమునకును ఈయన గారిని బాగుగా తెలియును. బహు సంకల్పములు కాశీకేత్రమునందలి హిందూకళాశాల కధ్యక్షులుగా నుండి భారతీయులకును నన్ను తప్పితికి దెచ్చిన మహనీయులు. మన పూర్వపద్ధతులమీద బాల్యులకు చదువు చెప్పించినగాని మనదేశము ప్రపంచమునందలి నాగరికదేశములలో బాటు తులనగలవలది ప్రపంచమునకు భారతభూమి నాగరికవిషయమున నొకసందేశ మియ్యగలదనియు, అది మనదేశమున జాతీయవిద్య ప్రవర్ధనంబున గాని నెరవేరవలదని ఈ మహనీయుని అభిప్రాయము. ఈ అభిప్రాయమును కొనసాగించుటకు ఈయన చేయుచున్న ప్రయత్నములు అనంతములు. కావున ఇట్టిస్వార్థత్యాగ, జేకధర్మని యాజమాన్యమున విశ్వవిద్యాలయము తన యాదర్శములను త్వరలో కొనసాగించుటకు సంజేహములేదు. ఈయన ప్రయత్నములను కొనసాగించుటకు ఆదిమధ్యాంతరహితుడగు పరమేశ్వరుడు తోడ్పడు గాత!

విశ్వవిద్యాలయ రసాయన కాశ్రమముల ప్రాధాన్యము. ఎన్. ఆ. గా. పి. ఎం. ఎస్. సి. గారు అధ్యక్షులుగా నుండురు. ఆ గా. పి. గారు మహారాష్ట్రులు. మాంచెట్టరు విశ్వవిద్యాలయమునందు రసాయన కాశ్రమమును అభిమాన్యకాశ్రమముగా గైకొని యున్న క్రొత్తసమున పరీక్షలలో వారి తేరినవారు. చాలాకాలము పచ్చుకాశ్రమకళాశాలపండితులుగా నున్నవారు. చింతామణి త్రిలోకేశ్వరు. ఎం. పి. గారు బోధకాశ్రమకళాశ్రమములకు మదనపల్లి కళాశాలకు చాలకాలము వీరి ప్రసిద్ధిపాలురుండి బాల్యుల మనంబులలో జేకాభిమానబీజముల నాటివనుచున్నటులు. శ్రీ. ఆరండేలుగారితోపాటు బహుసంకల్పములు కాశీకళాశాల యందు పనిచేసిన. మానసిక కాశ్రమమునందు అఖండపండితులు. గడ్డచుడుగు మొకటగుబాబూరావు. ఎం. పి. గారు గణిత కాశ్రమములకు అధ్యక్షులు. వీరు మన ఆంధ్రులు. గుంటూరు జుండలవాసులు. ఆరండేలుగారిదగ్గర చదువుకొనినవారు. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమున ఎం. పి. పరీక్షకు గణితకాశ్రమము అభిమాన్యకాశ్రమముగా గైకొని ప్రథమస్థానమున కృతార్థులైనవారు. మదనపల్లి కళాశాలలో చాలకాలము గణిత కాశ్రమపండితులుగా నున్నవారు. వీరు విశ్వవిద్యాలయమునకు అనుబంధముగానుండు ఉన్నతవిద్యాలయమునకు సయితము ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండురు. ఎన్. ఎస్. గామాగారు బి. పి. యనునందన ప్రసాదు బి. పి. గారు జీవకాశ్రమప్రకృతి కాశ్రమములకు అధ్యక్షులుగా నుండురు. రామారావుగారు కర్మాటకులు. యనునంద ప్రసాదుగారు విహారి జేయుట. ఇతరులు ఉత్సాహపూరితులగు యువకులు. కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయమునందు అభిమాన్యకాశ్రమములకు ప్రధానస్థానమున వారి తేరినయువకులు. జే. హెడికూ పరుగారు వ్యవసాయకాశ్రమములకు అధ్యక్షులుగా నుండురు. కృతసాయకాశ్రమమునందు వీరికి వెట్టిపడిమేను. ఆమెరికా దేశములు. ఉన్నతపరీక్షలలో వారి తేరినవారు. వారాపల్లికాశ్రమకళాశ్రమము (జర్నలిజము)కు శ్రీ. తేనగరు సుందరరావు. ఎం. పి. గారు అధ్యక్షులు.

కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు మదనపల్లి నర్సింహుడు చాలకాలము కాశీ, అలహాబాదు, కాన్పూర్ కళాశాలలకు ప్రసిద్ధి పాలుగానన్నవారు. వారాపల్లికాశ్రమకళాశ్రమమున చాల నితరులు. ఎం. సి. సీతారాము, ఎస్. గాజగోపాలముగారు నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యకాశ్రమములకు కధిపతులు. సీతారాముగారు ఈ ప్రాంతమునారు మాంచెట్టరు విశ్వవిద్యాలయమున నేతపరిశ్రమకాశ్రమ చాలకాలము చువి పరీక్షలలో కృతార్థులైనవారు. రాజగోపాలముగారు బాంబేయు పరీక్షలో నుత్తీర్ణులైనవారు. వాణిజ్యకాశ్రమలో విశ్వవిశ్వవిద్యాలయములలో చువి గొప్ప పరీక్షలలో వారి తేరినవారు. టి. సి. ఆరంకరా మయ్యగారు వాస్తుకళాశ్రమము. మనరాను విశ్వవిద్యాలయమునందు వాస్తుకళాశ్రమను గొప్పపరీక్షల నిర్వహించారు. ఉత్సాహపూరితులగు యువకులు. పలుకాశ్రమములకు అధ్యక్షులకు సహాయులుగా గొప్పపరీక్షల నిర్వహించు పాధ్యాయుల నేతలు ఉండురు. వీరికి సయితము స్వార్థత్యాగమున వెట్టిపడిమేను. ఇట్టి మహనీయుల యాజమాన్యమున విశ్వవిద్యాలయము జేకాభిమానుల కొన సాగించుని చెప్పట అనవసరము.

విశ్వవిద్యాలయ పోషణ క్రింద నన్ను బందరు, మదనపల్లి, హైదరాబాదు, కాశీ, కలకత్తా నగరములకుండు చున్న కళాశాలలకు సయితము ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయములుగా చేసి వై పద్ధతుల ప్రకారము నిర్వహించవలయునని జాతీయ విద్యాలయమువారి యాశ. జేక కలకత్తా ప్రాంతమున కింతగలిగిన యెడల ఈ యుద్యమము సయితము త్వరలో నెరవేరగలదని చెప్పట అనవసరము. లక్ష్మీపుత్రులకు నివాసమై యున్న భారతదేశము సరస్వతీదేవి మా రాధామున కెంతవరకు నడుముకట్టుకొని పనిచేయుటలో చూపవలయును. జేక యుల ప్రాంతమున వర్ధింకరకుల ఆయా నగరముల నుండు గల కళాశాలలు జాతీయవిశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధముగా నుండి పనిచేయుగలవు.

జాతీయవిశ్వవిద్యాలయము మనదేశమున చిరస్థాయిగ నుండి జేకాభ్యుదయమునకు నేరసేయుగాత! దైవము సయితము విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికి తోడ్పడు గాత!

ప్రతాపకస్తూరిమాతలు (1537) శ్రీమత్కృష్ణుడు, మహానాథ, పూటూరిగి అజ్ఞానము, వాయు, జలము, ఇంద్రము, సన్నిపాతము, దగ్గు, కలగా, ప్లేగు మొదలగు వాటిని చూపించుటలో విజ్ఞానముభయం. 200మా. ఆ. కాలందరు సహా 12 సీసాలు 2-4-0 వి. పి. భగ్యులు జేరు. డి. సి. పి. ఆంతులో, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

నత్యాగ్రహ స్వదేశ పట్టుచీరలు

వివాహసమయములందు బహుమతిగా నిచ్చుటకును, ప్రతిదినపు ఉపయోగమునకు తగినట్లు నేయబడినవి. ఇంగ్లీషు, చీనా, ముజ్జీత్ మరీ ఇతర విదేశపు పట్టుచు వాడుట లేదు. సిందూదేశము నందు తయారైనట్టి మేలైన పట్టుచూత్రమే ఉపయోగించబడుచున్నది. విదేశపు రంగులను కూడ వాడుట లేదు. ధరలు మొదలగునవి తెలియగోరువారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలెను. స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్. (962) కంబీవరం.

లా వి పో రం అన్ని చికిత్సలవలన నిరాశ చెందినట్టి సర్వాలు వ్యాధులు, రససంబంధమున జ్వరములు నేలించుటవలన కలిగి యుండు పులు మా లాపిసారం జ్వరములు నేలించుటవలన కొద్ది కాలములోనే పూర్తిగా మారిపోవును. అది తన సంబంధమైనది కానందున ఒక తూరి వాడినవారు దానిని ఎల్లప్పుడు అంతరికి నిశ్చయించుచుండు. ఒక బుడ్డిని వాడిన అపొక్తిమైన గుణము కనిపించును. చాలకాలమునందు ఉండు నట్టి వ్యాధులకు 2 లేక 3 బుడ్డనువాడిన చాలును. పుత్రుత్వము ఇంగ్లీషులో జరుపవలెను. (166) లా

The Magbonum Medical Nook
77, Dey Street, P. O. Serampore (E. I. Ry.)
Bengal.

వల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 లగాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

పంచభాషను చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్యుక. వాయువుపోట్టకాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్టును బోగొట్టును. ఇవి యివి యనకేల నకలవిధమైన నొప్పులకు సంజీవినివంటిది. వనమాలికలచే హిందూశకమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విజేతములలోని అశేతులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వలకుకేలు యోగ్యతా క్రతులు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుము.

తామర తైలము

తామర, తీడు, పిసగగజ్జ, దురద, ఉంగరములపంటిచుట్టు, రసీకారుకు, కంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను వాడెను చేయగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. తెల 0-8-0 ల మాత్రమే.

మోహనీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. రీతులమును సాగెల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

వంటి నొప్పులకు దివ్యవధము; నువానగలిగియుండును. కర్మసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దర్శి 1-కి తెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 ల.

అమృతం జనము డిపో,

109, ప్రేరిండ్ల, ఫోర్టు, బొంబాయి. రి, తంబుకెట్టి పిథి, మద్రాసు.

100 మిక్కిలి మనోహరముగు నువానకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహర్ (రిజిస్టరు) కాబడినది కాబడినది

ఇప్పటికాలపుచికితమమనది. సాటిలేని మనోజ్ఞమగు నువానకలిగినది. ఆటో హాలుగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడెడిదే సిద్ధము చేయబడిన కేటల పుష్పసారము.

నీకువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించుచో, మనోగ్యమగు నువానక నిష్పలకరించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో మందును.

(చిన్నపైజా ఆర (దాం)	సీసా 1-కి రూ 0-8-0
మధ్యరకం పైజా 1 (దాం	" " 0-12-0
పేరొకపైజా 2 "	" " 1-4-0
పెద్దపైజా 4 "	తక్ 3 బొమ్మ " 2-0-0

సి. పి. ఫర్ములు బుడ్డి 1-కి 0-8-0, 8 బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము వల్లెల, పట్టుములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు పెట్టు కలవు. కావున తాముకొనునపుడు సీసాపైనను, కార్డుపైనను ఆటో డిల్ బహర్ రను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో డిల్ బహర్ యొక్క సులభములను పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగువవాటి ప్రాసినవో అతాకిమత్తు గల నువానకార్డు ఉచితముగ పంపుము.

పోయెంటులు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బాహ్యమనీరు పిథి, బొంబాయి. మద్రాసు యెంటులు:— మెహతాపురమోర్తొమ్మార్తి, వై. నాబార్ రోడ్, మద్రాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వండ్లులు వండ్లులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల వలహా వాలోదించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలుల కిచ్చుటలోను కోరి వంతనే వారిని సకాలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవాగు.

మీలా ప్రముఖ:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫౌన్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, రిచాలెట్టె నెం 553 రు,

389

మద్రాసు

(వై కామ్రాజుగో గోరవమ్మడు ఈ వ్యక్తికపేరు కూడ నుదహరింపు గోరుచున్నారు.)

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by (next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bata India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS JUDGE BY RESULTS.

Read the remarkable testimonials from both medical men and the general public and see what Erectruss has done for those suffering from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency even after other remedies had failed. Erectruss is the outcome of years of study and research and Dr. Bier's Principle of "Obstructive Hyperaemia," on which it is based, is "one of the wonders of medical science."

The Erectruss is a "specialist" itself in all but cost: always handy, sure and natural cure for these diseases, yet the total cost of an Erectruss is only Rs. 15. (plus postage, etc.), a low price indeed for such a miracle-worker. Before you forget, just sit down and write for the Free Descriptive Booklet - it may mean New Life to you. Address to ERECTRUSS (A.P.) Sole Agency BATA (India.)

DR. BIER'S ERECTRUSS.

Beauty is the Heavenly Boon

It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped throughout use only 490

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair

TAKE LADIES LEARNED CARE 490

to use our Parastan Oil for keeping your brain cool.

Price Rs. 1/- Postage Extra

Agents:—

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Rs. 1-0 0

పాత్యపు వేంకటాచలవజ్ఞితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సద్బోషధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్షణముల ప్లేగు రోగులు.

ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములను నిరోధింపై యున్నాడు. ఒకే యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తరుమొద్ద నుండెనేని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేరొకటి లేదని తాను తంతోమముగ బల్కుగలడు. దినబ్యరము, మూడోది నాల్గవ రములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తిప్పక గుణముగను. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచా. (594)

2. క్రినివాస తెలు:—ప్లేగు గడ్డకును, నందుల కొన్ని

కావుటకును మంచియందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచా.

3. కైక్వాన రాసము:—దీనిని నేనిదినప్పటినుండియే

మాత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కికభేది, అతీర్ణ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచా.

4. కాలసుఖోదయము:—విడ్డలకు బలకారి; తియ్యని

మందు. మందము, ములబద్ధము, అతీర్ణ భేది, కృత్కరము, కడు తుష్టియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు. తిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచా.

5. లోకానుయహర విస్తారము:—విడ్డలకు మందు

ఇచ్చుమదిరినవారికి, బొత్తింబులు ఈ క్రిమి గుణ కాఠి. మందము, పడికము, దగ్గు, అశీర్ణము, కిక కారం, పార్శ్వవాయువు, ములబద్ధం, భ్వరం, ఎతిబ్యరము, దుర్బలము మొదలగు యింకా అనేక రోగములను గుణముచేయును. (501)

250 మాత్రలు గల సీసా 0-4-0

తపాల కర్మతో 6-కి 1-8-0

" " 12-కి 2-14-0

" " 25-కి 5-5-0

(తలి బోషధముతో కూడ అనుపానము తేనుగున వంశబడును.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

